R.P.R. Hunedoara-Deva ROMANIA

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

Scînteia

ORGAN AL COMITETULUI CENTRAL AL P.C.R.

Anul XXXVI Nr. 7236 | Duminică 29 ianuarie 1967 | 6 PAGINI — 30 BANI

pagina a III-a

raid-anchetă

Ce indică „EXPERIENȚA" unor campioni ai pierderilor planificate în agricultură

STATISTICA MATEMATICĂ instrument de organizare științifică a producției

în ziarul de azi

Atitudinea restauratorului vechii arhitecturi ■ *Omul din crăpătură* ■ *Mobilurile false ale excesului de note mari* ■ *Valori uitate ale muzicii noastre corale*

Convorbire cu prof. dr. Gh. CIUCU

Centrul de statistică matematică al Academiei

În vocabularul internațional este de acum încetățenit un termen nou — cel de **matematizare.** El reflectă ampla pătrundere și utilizare a metodelor și aplicațiilor matematicii pe terenul celor mai diverse sectoare de activitate, știut fiind că folosirea matematicii este intim legată de aproape toate marile progrese care au revoluționat cunoașterea umană în ultimele decenii, de la descifrarea tainelor atomului la calcularea traiectoriei rachetelor și sateliților artificiali. Matematizarea este însă nu numai un instrument sub un anumit aspect, și un „barometru" al dezvoltării științelor, care oglindește progresele realizate pe linia **exactității,** căci matematica are tocmai ca element esențial și definitoriu **precizia.**

În ultima vreme, ca rezultat al utilizării tot mai largi a matematicii pe terenul statisticii, cunoaște o puternică dezvoltare și diversificare **statistica matematică.** În legătură cu activitatea desfășurată de specialiștii noștri în acest sector, ne-am adresat **prof. dr. Gheorghe Ciucu,** de la Centrul de statistică matematică al Academiei.

— Ce ne puteți spune în legătură cu afirmarea crescîndă în ultimul timp, în diverse domenii de activitate, a statisticii matematice?

— Încadrîndu-se în categoria mai largă a științelor **de contact** (limitrofe sau de graniță), statistica matematică se ocupă cu **studiul fenomenelor de masă caracterizate printr-un număr limitat de caracteristici numerice.** Ea utilizează în acest scop raționamentele teorici probabilității, pumind în evidență legătura dintre **necesar** și **intîmplător.** Astfel, indiferent de natura concretă a fenomenului, fie el proces de ordin social sau economic, tehnic sau științific, — **cînd sînt avute în vedere procese complexe, implicînd o multitudine de aspecte dintre care unele prezintă în general un caracter de repetiție — cu alte cuvinte constituie un „fenomen de masă" — statistica matematică oferă posibilitatea să se prevadă cu un mare grad de probabilitate desfășurarea ulterioară a procesului, să se depisteze din timp eventualele abateri și frecvența lor, să se anticipeze și să se prevină momentul apariției lor.** Pe scurt, se realizează în acest fel o prelucrare și interpretare superioară ale materialului statistic, transformarea acestuia într-o sursă de concluzii importante privind perfecționarea respectivului proces.

Statistica matematică își găsește în prezent largi aplicații pe terenul științei sau culturii, al investigațiilor sociologice. Fără a reduce din importanța acestor aplicații, trebuie subliniată îndeosebi însemnătatea ei pentru activitatea economică, în primul rînd pentru domeniul producției industriale, atît în ce privește **procesele de producție** cît și **problemele conducerii și organizării întreprinderilor.** Extinderea continuă a mecanizării și automatizării producției, folosirea unor dispozitive complexe, de mare putere și rapiditate, ce permit productivități superioare, implică și o exploatare corespunzătoare, o eșalonare judicioasă și riguroasă a diverselor operații, un control prompt al rezultatelor lor, o conducere care să răspundă acestui plus de operativitate impus de tehnica modernă. În activitatea unei uzine sînt prezente un mare număr de fenomene de masă, așa-numite „colectivități statistice" — ansamblul investițiilor, al utilajelor și al forței de muncă, al operațiilor și al pieselor fabricate etc. — care reprezintă tot atîtea terenuri de aplicare a soluțiilor statisticii matematice. Ea permite înlocuirea unui șir de metode și tehnici empirice cu procedee superioare, bazate pe modelarea matematică. În esență, prin folosirea metodelor statistico-matematice se asigură o raționalizare a activității de producție, în sensul aprecierii **cifrice, științific-exacte** a diferitelor aspecte din activitatea întreprinderilor, asigurîndu-se o creștere considerabilă a eficienței fondurilor de investiții, materialelor și instalațiilor de producție, cît și a activității financiar-administrative. În ceea ce privește calitatea producției, statistica matematică permite respectarea tuturor indicilor de calitate prevăzuți, deplasînd tot mai mult accentul de la post-operatoriu și **constatativ** la **preventiv,** la o activitate de prevenire și a eventualelor deficiențe sau dereglări.

În domeniul conducerii administrativ-financiare, statistica matematică s-a impus ca un auxiliar prețios al unei activități moderne, întrucît și în acest domeniu există „colectivități statistice". Confruntată cu probleme care, în esență lor, au caracterul așa-numitului „fenomen de masă", conducerea administrativă a întreprinderii poate alege din mulțimea soluțiilor economice **pe cea mai favorabilă,** respectiv **varianta** sau **soluția optimă.** În acest fel se realizează premisele pentru o justă utilizare a resurselor de muncă, materiale și bănești ale fiecărei întreprinderi sau ramuri de producție în parte, cît și ale economiei naționale în ansamblu.

— Care sînt direcțiile generale de dezvoltare a statisticii matematice?

Convorbire realizată de **Teodor CAZACU**

(Continuare în pag. a V-a)

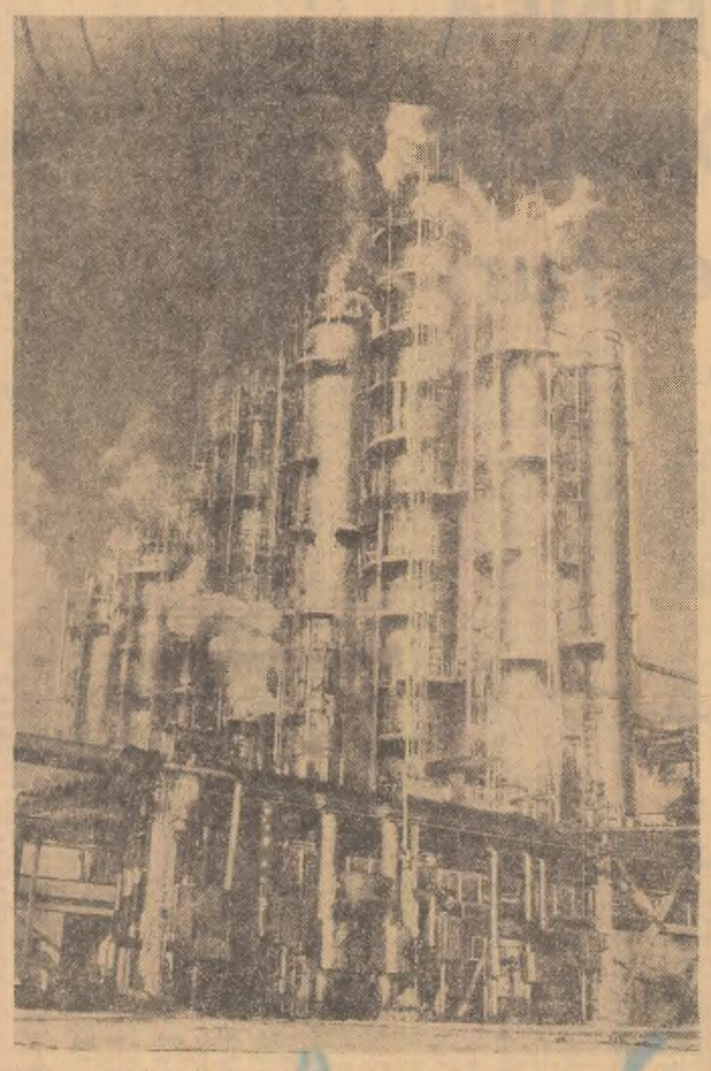

Instalația de solventare a motorinei cu furfurol de la rafinăria din orașul Gheorghe Gheorghiu-Dej, ultimul obiectiv din planul de dezvoltare a acestei unități, contribuie la valorificarea superioară a materiei prime, la realizarea unor produse de calitate. Ea se remarcă printr-un înalt grad de automatizare și are o capacitate de prelucrare de 300 000 tone pe an.

Foto : Agerpres

Ingeniozitate

Ioan GRIGORESCU

Scriam recent despre dezvoltarea ingeniozității copiilor noștri care trebuie pregătiți pentru o epocă mult mai evoluată din punct de vedere tehnic și științific. Problema mi se pare majoră, aș spune chiar gravă. Încercam să-i ambiționez pe fabricanții noștri de jucării — la a căror ingeniozitate apelăm atunci cînd ne gîndim la dezvoltarea ingeniozității copiilor noștri. Adus în disperare de cauză, dar nu dezarmat, de sărăcia standurilor de jucării din magazinele cu mărfuri destinate copiilor — în care năvala rudimentarului elimină așa-numitele „jucării științifice" — mă înscriam anticipat în replică la cuvîntul specialiștilor din acest domeniu, deoarece consider dezvoltarea ingeniozității copiilor noștri o problemă acută. Dar... Ori sensibilitatea celor vizați s-a tocit complet și nervul presei îi lasă nepăsători, ori vizam pe cineva în contumacie, ori sublimii noștri „specialiști" în acest domeniu lipsesc cu desăvîrșire, căci înscrierea mea în replică a rămas — pînă acum — fără preopinenți. Ce și-or fi spunînd „andrisanții" ? „E ! Ei cu ale lor, noi cu ale noastre ! Mai zic cîte ceva, mai scriu prin ziare, mai își dau cu presupusul dar caravana trece ! Și în plus jucăriile noastre bune sau proaste, urîte sau frumoase, științifice sau rudimentare se vînd. Ne facem planul, încasăm primele, plătim ideile cîtorva „ingenioși" care au redescoperit sabia de lemn și pușca de tras la somn, ori cutiuța cu șoricelul și pisicuța, și lucrurile, de bine, de rău, merg. Ce mai vreți ? Doar am fost și noi copii și faptul că nu ne-am jucat decît cu palașca de noroi, cu giolul de capră ori cu bila nu ne-a împiedicat să ajungem ce-am ajuns !".

Mai poți spune ceva ? Mai poți.

Am avut cîteva duminici însorite în acest ianuarie cu geruri ușoare, seci, atît de ademenitoare pentru sănius. Și întîmplarea a făcut să mă găsesc de două ori în preajma parcului Tonola, în „mahalaua" Teilor, lîngă cupola circului nou, acolo unde a fost ingropată o „groapă" a mizeriei bucureștene de altă dată și drept epitaf i s-a ridicat un umăr mîndru de blocuri albastre. Domneau în parcul acoperit de nea o voioșie, o exuberanță, o frenezie de „Iarnă pe ulită" copucciană, ademenitoare și contagioasă și, privind bucuria copiilor alunecînd pe zăpadă spre ochiul înghețat al lacului de peste vară, gîndeai emoționat și plin de recunoștință la cei care au socotit că parcurile noastre pot avea și o viață de iarnă și au chibzuit din mai unde să croiască locul viitoarelor pîrtii ale gerosului ghenar. Dar vai, n-a fost așa! Au apărut două semnale în mantia catifelată și parcă au dat lăcustele în grădina bucuriei că s-au pus să urle la copii, să amenințe, să înainteze agresiv spre cei care întîrziau să le piară din cale. Erau destoinicii paznici ai parcului, pașnici părinți de copii, gata din prea mult zel profesional să-și cheltuiască o forță fizică impresionantă (mult mai utilă la o muncă, pe măsura lor decît la suflatul în țignal), pe spinările delicvenților de trei, șapte, sau zece ani.

De data aceasta este vorba de ingeniozitatea oamenilor mari. E drept, parcul poate suferi de pe urma săniilor, dar ce frumos era cînd el însuși parcă rîdea, și ce trist e cînd nu-l mai atinge nimeni, ci doar trilurile privighetoarei de fier îi îngheață sufletul ! De ce uităm la instalarea unui astfel de parc situarea noastră geografică într-o climă continental-excesivă în care, după petunii și panseluțe, vine zgribulita iarnă cu prea puținele ei farmece ? S-au plantat pomi decorativi, lămpi joase, boschete, s-au așezat bănci vopsite în verde și, în fruntea parcurilor, la intrare, s-au bătut în țăruși niște table pe care au fost inscrise toate cele treizeci și șase de păcate posibile, cu sancțiunile de rigoare ale fiecăruia. Nu sînt oare necesare ca dovadă care să ne ateste ingeniozitatea ? Ori ca un preambul la buna dispoziție creată de frumusețile parcurilor ?

(Continuare în pag. a IV-a)

opinii

Comunicat

La invitația președintelui Republicii Somalia, Aden Abdullah Osman, președintele Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România, Chivu Stoica, împreună cu soția, va efectua o vizită oficială de prietenie în Somalia între 7 și 11 februarie 1967.

ancheta socială de Vasile BĂRAN

BINELE ARE PREȚ?

Un tată crește zece copii...

Nicăieri ingratitudinea nu apare mai flagrantă ca în mentalitatea celor care ignoră ceea ce au făcut pentru ei părinții. O bătrînă din Calafat este scoasă de fiică și nepoată din casa în care le crescuse și în care fiecare lucru îi vorbea despre sacrificiile și bucuriile ei trăite de-a lungul atîtor ani ca mamă și bunică. E dusă la azilul de bătrîni. La puțină vreme, cutremurată de gest, bătrîna moare. Numele lor : Elena Pătru și Angela Virtosu. La Timișoara, președintele tribunalului orășenesc îmi arată o plîngere a unui bătrîn în vîrstă de 82 de ani : „Sînt în nevoie. Am patru copii cu bunăstare, dar nu pot să stau la nici unul".

Unul dintre fii, Iosif Don, locuiește pe strada Snagov în blocul A.

— L-aș ține — îmi arată el apartamentul mare, frumos mobilat — dar nu știți cum sînt bătrînii ? Am și eu lucruri, trăiesc la oraș. Îi spun să nu intre încălțat pe covor, dar a doua zi uită. Întrebați și pe sora mea.

Părinții dau copiilor totul ! Există o lege a firii în numele căreia copiii trebuie să răsplătească într-un fel truda și sacrificiile părinților. Chiar și atunci cînd nu li se cere.

E o recunoștință care se impune.

Lașitatea prietenului

Se impune și între prieteni. Se spune că prietenia este un suflet cu două trupuri. Întrebat de ce și-a iubit prietenul, unul dintre moraliștii francezi (Montaigne) spunea : „Pentru că era el, pentru că eram eu". Prietenul se lasă pe el, își sacrifică propriile interese numai să-l ajute pe celălalt. Dar se poate ca celălalt, după ce și-a împlinit dorințele, să se facă dintr-odată că nu-l mai cunoaște ?

— Cu doi ani în urmă — povestește Gheorghe Murariu, muncitor la Fabrica de țigarete Timișoara — mi s-a petrecut un lucru grav. Mi-a fost desfăcut, pe nedrept, contractul de muncă. Lămurirea situației depindea de un prieten al meu, Silviu Puținelu. Avusesem amîndoi aceeași meserie, frecusem împreună prin multe împrejurări în care-i dovedisem sentimentele mele de prietenie ; între timp el fusese promovat șef de sector și relațiile dintre noi nu mai erau atît de strînse. Eu nu voiam să apelez la el, nu voiam să creadă că încercam să profit de vechile relații, dar situația trebuia limpezită. Și cum acest lucru trebuia să-l facă șeful de sector, l-am rugat să analizeze în mod obiectiv împrejurările în care a avut loc întîmplarea aceea cu mine. Dar Puținelu m-a privit cu neîncredere, apoi a început, pur și simplu, să mă ocolească. În cele din urmă, spre marea mea surprindere, mi-a spus că „intervenția comportînd riscuri", ar fi mai nimerit să caut serviciu în altă parte.

M-am adresat forurilor superioare.

— Ce mentalitate, comentează Ion Păuna, ing. șef la I.R.P.-Timișoara. Cîtă vreme are nevoie de ajutor îți este un „prieten devotat".

Omul care își face o mulțime de „prieteni" sare de ici-colo, își rezolvă problemele, și în toată această vreme IA. Cînd e vorba însă de A DA, EL se închide ca ariciul în ghimpii lui.

Generozitate cu randament

Recunoștința — adîncește analiza fenomenului criticul Nicolae Ciobanu de la revista „Orizont" — trebuie să fie echivalentul unui gest prin el însuși generos, uman, care să nu vină în contradicție cu etica socială ci, dimpotrivă, să confirme legile acesteia. Există, într-adevăr, oameni care privesc raporturile lor cu ceilalți numai în mod utilitarist. Arătîndu-se generoși, ei nu o fac față de oricine, ci numai față de aceia de care, mai tîrziu, s-ar putea servi într-un fel sau altul. E o generozitate calculată, o investiție de bunătate care va da RANDAMENT. O faptă bună devine, printr-o falsificare a noțiunii, izvor pentru un trafic sentimental. Eu sînt lector universitar și, în preajma examenelor de admitere în facultate, vin asemenea „generoși", amintindu-mi cîte un gest de-al lor, făcut altădată față de mine, într-o împrejurare cînd procedeul era perfect etic. Iar acum îmi spun :

— Primește-l pe puști, a fost printre primii în liceu, n-o să ai nici o bătaie de cap.

— Dacă a fost printre primii, ce nevoie ai de intervenție ?

— Trebuie să m-asigur, ajută-mă, adu-ți aminte că și eu...

(Continuare în pag. a II-a)

„Triumviratul" regresului

La marginea pistei de aterizare a aeroportului din Luanda, capitala Angolei, se găsește o enormă pancartă pe care, cu litere mari, ca de reclamă, scrie : „Aqui é também Portugal", adică „Aici este, de asemenea, Portugalia". Inscripția vrea să convingă pe cei ce au decolat cu șapte ore în urmă din Peninsula Iberică și au parcurs 6 000 de kilometri deasupra Atlanticului că, aterizînd în Africa, nimic nu s-a schimbat și că se află din nou pe pămînt portughez. Realitatea se impune însă curînd — chiar de la primul contact cu plantatorii ce mișună prin oraș, refugiați aici de frica miniei populare ; „beretele albastre" — cum li se spune soldaților portughezi, nu îndrăznesc să circule de unul singur pe străzi. Dar mai direct, simt realitatea militarii dislocați în junglă. Ici, colo, fortărețele lor sînt ținte ale tirurilor de mitralieră. Drumurile ce duc spre ele sînt înțesate de capcane. Duduitul camioanelor ce se strecoară prin junglă este întrerupt adesea de explozii. Departe de a fi pămînt portughez, Angola luptă cu arma în mînă pentru libertate.

La mii de kilometri de Angola — pe coasta estică a Africii, în Mozambic, situația este identică. În larg, scăldată de apele spumate ale Oceanului Indian, în insula ce poartă numele țării, Vasco da Gama, turnat în bronz, privește spre țărm. Vestitul navigator se întreabă parcă : ce ați făcut din pămînturile pe care eu și alții am reușit să le descoperim și să le facem cunoscute lumii ? Ce ați făcut cu popoarele care le locuiesc ?

Augustin BUMBAC

(Continuare în pag. a V-a)

STABILIREA RELAȚIILOR DIPLOMATICE ÎNTRE ROMÂNIA ȘI VENEZUELA

În dorința unei mai bune cunoașteri reciproce și a dezvoltării colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Venezuela, guvernele celor două țări au hotărît să stabilească relații diplomatice la rang de ambasadă.

FAPTUL DIVERS

Muntele galben

La 1 ianuarie a intrat în funcțiune, la Ploiești, o moară de porumb cu degerminare. Modernă: macină zilnic 33 tone mălai. Producția se depozitează. Nu s-a livrat nici un sac. Motivul? Ministerul Industriei Alimentare n-a fixat încă prețul produselor. Și în această lună, stivele de mălai (800 tone!) au crescut cit... Penteleul.

Să fie brînza aproape de mălai...

Mîndrie

Cetățenii din comuna Vlădaia, raionul Vînju Mare, spun despre Vasile Gaiță că e un om cinstit. O spune, mai ales, Pătru Constantin, dirigintele oficiului P.T.T. din comună. În urmă cu cîteva zile pierduse un sac cu 6 500 lei. V. Gaiță i-a găsit. Dăduse „norocul" peste el? Omul însă a restituit (sacul) păgubașului. Pentru el a oprit mîndria de a fi om cinstit.

A știut să aleagă.

Misterul lui 6229 BT

Pe Calea Floreasca, lîngă stația „Glinka" a tramvaiului 5 — un „Fiat 850" din regiunea Banat. Staționează aici (pe partea intens carosabilă a străzii) de 6 luni. Mașina s-a transformat într-un bloc de noroi, zăpadă și țurțuri. E abandonată? Are... „vreo poveste?". Ce se știe e că încurcă circulația de 6 luni.

Și fiind vorba de circulație, semnalizăm. Cu faza mare!

„Drepturi de autor"

O ușă s-a deschis brusc. La miliție. În prag a apărut, văitîndu-se, Bebe Ștefan, gestionar la o unitate de tricotaje din Arad. „M-au călcat hoții. Patru. Înalți de 2 metri. Au furat 25 jersee de lînă". S-au dus la locul infracțiunii. Într-adevăr, din gestiune lipseau mărfuri în valoare de 7 000 lei. La cercetare s-a văzut că cei patru nu erau nici măcar trei, nici doi, ci numai unul. Chiar „păgubașul". „Comedia" jucată a fost luată în serios. Cel în cauză încasează acum... „drepturile de autor".

Trotuoarele

La vîrsta copilăriei o căutam. Un petec de gheață, cît o palmă, ne aduna laolaltă. Și vai de pingelel Dar anii au trecut și am devenit mai înțelepți. Privim altfel peticul de oglindă de pe trotuarele iernii. Ne îngrijorează. Ieri, în Capitală, 31 de persoane, luneiînd pe gheața trotuarelor, au ajuns la Spitalul de urgență (în ianuarie — 661 cazuri). Unii cu traumatisme puternice. Un semnal pentru Sfatul popular, deputați și cetățeni. Curățați trotuarele!

Chestiune de ...rezistență!

Un zgomot asurzitor a ridicat tot satul în picioare. Cutremur? Acoperișul halei de prefabricate a șantierului de construcții silvice din comuna Gilgău, raionul Dej, s-a prăbușit distrugînd un pod rulant și o mașină „Olinder". S-a stabilit și cauza: zăpada căzută a întrînt rezistența acoperișului. Acum au rămas și proiectanții... descoperiți. Vor rezista pagubelor?

Studentul lui papă

Încă din liceu, părinții îi dădeau bani „să mai facă și el un chef". Așa s-a obișnuit Cornel Bonțideanu cu euforica atmosferă de bar. La 22 de ani era „anul I" la Drept (Cluj). Ziua, în loc să meargă la cursuri, ieșea dintr-un chef și intra într-altul. Recent, i-a venit ideea să facă un cadou partenerei. Profitînd de neatenția barmanei, a șterpelit (scuzați, d-le student în Drept, termenul) o sticlă (de 1 kg) de lichior și apoi a oferit-o partenerei profund emoționate. Așa a trecut de la codul manierelor elegante, la Codul penal. Studiază, pe pielea proprie, Dreptul.

Rubrică redactată de
Ștefan ZIDĂRIȚĂ
Ștefan DINICĂ

cu sprijinul corespondenților „Scînteii".

Feerie în alb la Cabana Babele
Foto: N. Nicolaescu

(Urmare din pag. I)

— Bine, bine — îi spun — dar ce ai făcut dumneata atunci era altceva, de ce le amesteci? Dumneata îmi ceri să încalc legile?

Ești pus în situații în care riști pierderea unei prietenii numai pentru că nu părăsești criteriile obiectivității. La examenul de admitere din toamna trecută un fost coleg de facultate a trimis la mine pe tatăl unui candidat față de care AVEA EL obligații. Băiatul a căzut. A dat însă examen la altă secție și a reușit. Viața a selectat valorile, dar eu am pierdut un prieten. Acesta e mecanismul: cînd intervine nedreptatea cineva pierde. Dacă îl „ajutam" pe băiat, pierdea băiatul, deoarece ar fi fost împins spre o profesie pentru care el n-avea calitățile cerute. După părerea mea, ar fi foarte interesantă o asemenea statistică: cîți dintre studenții care rămîn repetenți sau învață fără nici o tragere de inimă au intrat în facultate pe un drum normal?

Sînt oameni care fac un bine fără să se gîndească atunci cînd îl fac la vreo răsplată. Ulterior apar însă niște interese: „la să mă duc pe capul ăluia!" Toamna trecută a venit la mine un învățător. Îmi făcuse mult bine, dar nu puteam să-i răspund cu ceea ce-mi cerea el. În asemenea împrejurări este preferabil să fii suspectat de „lipsă de recunoștință" decît să răsplătești pe cineva prin fapte care contravin criteriului etic.

— Răsturnarea valorilor în relația de recunoștință are loc mai ales în rîndul tinerilor — își spune părerea profesorul Gheorghe Nădășan de la Liceul nr. 3 din Arad. Demonstrația s-ar putea face așa: elevul X îl lovește pe Y. Lîngă ei se află elevul Z. Cînd dirigintele află ce s-a întîmplat, elevul X ascunde adevărul spunînd că vinovat nu este el, ci Y fiindcă l-a insultat. Dar iată că vine Z care face lumină, deci îl ajută pe Y. La una din lecții Z, știind că va fi ascultat, îi cere lui Y să-i „sufle" pentru că și el l-a ajutat atunci cînd a fost bătut. Din recunoștință, Y face întocmai. Dar el ar trebui să-i spună:

— De ce să fac așa ceva? Tu m-ai ajutat pentru că aveam dreptate, ai făcut-o dintr-o datorie! Tu ai apărat un adevăr. Și eu aș fi făcut-o! Ajutîndu-mă, tu nu comiteai o abatere. Atunci de ce mi-o ceri mie?

Răsturnînd valorile, amestecînd ceea ce este moral cu ceea ce contravine moralității, se ajunge uneori la fapte din cele mai grave. Justificîndu-și în acest fel actul de recunoștință, unul din elevii buni ai liceului nostru a fost atras de elevul Nagy Alexandru la furt. Ei se află acum la colonia de reeducare.

Recunoștința — o plată?

La procuratura regională Banat stăm de vorbă cu juriștii Ion Stoenescu și Vasile Moldovan.

— Recunoștința nu poate fi efect moral al unui contract: „Do ut des!", contract perfect logic atunci cînd e vorba de comerț. Cînd un om face un act de generozitate îl *face pentru sine însuși*, își satisface propriile exigențe morale. Nu calculează: o să mi se plătească! De aceea, chiar cînd are nevoie de acela pe care l-a ajutat, nu pentru răsplată se duce la el. De obicei omul nici nu se duce să-i ceară ajutor celui pe care l-a ajutat, tocmai ca să nu se zică: „Uite, vine să-i întorc binele".

Sînt însă destule cazuri cînd recunoștința capătă aspectul de contract: „Ți-am făcut, fă-mi!" Ba, sînt unii care, pentru o faptă (de cele mai multe ori fapta aceasta intră în îndatoririle lor) cer plata dinainte. Am avut aici un proces cu o doctoriță care, înainte de a ști măcar despre ce boală era vorba, pretindea să i se plătească. Reușea sau nu operația, ea *fixa un preț*: atîta dai! Dacă nu, n-am ce-ți face! Ea miza pe suferința omului. Vrei să nu mai suferi? Plătești!

Cu o zi mai înainte răsfoiserm acasă la medicul Dorin Andreica, directorul Stației de salvare și Aviasan a regiunii Banat, cîteva din sutele de scrisori primite de-a lungul anilor de la oamenii îngrijiți de dînsul în stațiunea Herculane: „Stimate tov. dr. Andreica, nu știu cum să vă mulțumesc pentru ceea ce ați făcut pentru soția mea..." „Dragă tovarășe doctor Andreica, am luat adresa dv. de la o soră, iertați-mi îndrăzneala, nu-mi refuzați expresia celor mai calde sentimente..." „Mult prea stimate d-le doctor, vă reamintesc că am fost în tratamentul dv. și vă mulțumesc pentru căldura cu care m-ați îngrijit..." „D-le doctor, binefăcătorul meu, vă doresc din inimă fericirea pe care o meritați..." Și mă gîndeam: cînd omului îi faci un bine nu-l uită, nu se poate să-l uite.

— E adevărat — întări tovarășul Stoenescu. Chiar așa spunea un martor: „Să-mi facă el, doctorul, copilul sănătos, că sar apoi și în foc pentru el. Dar de ce să-mi ceară bani înainte?" Sînt cazuri în care omul se ține după cineva cu un cadou. Îi iese mereu înainte. N-are odihnă pînă nu i-l dă.

— E plăcerea mea, vă rog, țin foarte mult...

Dar asta o face să se descarce, simte nevoia să-și arate el singur recunoștința, nu pentru că i-o cere cineva. Atunci cînd i-o cere, omul simte repulsie, înseamnă că generozitatea a avut un SCOP LUCRATIV: ÎȚI DAU, ÎMI DAI!

— Îndatoritori, unii oameni se lasă pur și simplu tiranizați de un asemenea principiu — duce mai departe ideea juristul Vasile Moldovan. O fac dintr-o anumită pudoare morală: „Puteam să-l las așa? A venit la mine să-mi ceară să ascund o întîmplare sau să spun că am văzut eu ceva. Eu n-am văzut, dar el a plîns, m-a rugat, mi-a amintit de binele pe care mi l-a făcut și atunci mi-am călcat pe conștiință!..."

Societatea

— Nu de mult, exemplifică tovarășul Stoenescu, noi am întreprins un studiu privind psihologia martorilor mincinoși. Întocmai acesta este raționamentul multora dintre ei. Devenind infractor, fostul binefăcător încearcă să scape de răspundere penală cerîndu-i celui pe care l-a ajutat cîndva PREȚUL BINEFACERII: Vino martor. Spune că la ora cutare m-ai văzut în cutare loc! Sau binefăcătorul și-a pus în gînd să divorțeze și îi trebuie motive serioase: „Spune că nevasta-mea e o pramatie! Te rog eu. Doar și eu te-am ajutat". Și omul se lasă înduplecat. E aici o slăbiciune morală, care aduce mari prejudicii criteriului obiectivității. Cel ce e tiranizat astfel ar trebui să-i spună: mi-ai făcut un bine, recunosc! Și eu sînt dispus să-ți fac, dar nu încălcînd legile dreptului și moralei, nu făcînd un rău.

— Cu o vreme în urmă — povestește Vasile Moldovan — a venit la mine un cetățean față de care eram îndatorat. Fiind jurist îmi cerea să-l scap de o răspundere penală. Avea copii, soția încă nu muncea, situația era deosebit de dramatică. Îmi părea rău, voiam să-l ajut, dar nu în felul cum îmi cerea el.

BINELE ARE PREȚ?

— Dumneata trebuie să-ți ispășești pedeapsa — i-am spus. Dumneata nu ai încălcat legile mele, ci pe ale societății și eu nu pot amesteca societatea cu datoria pe care o am eu față de dumneata. Am să te ajut în alt fel. Am să o ajut pe soția dumitale să ia serviciu. Și uite, îți dau și niște bani. Cînd o să ai, o să mi-i înapoiezi.

RELAȚIA DE RECUNOȘTINȚĂ ARE LOC ÎNTRE DOI SAU MAI MULȚI OAMENI, EA ESTE O RELAȚIE INTERPERSONALĂ, DAR ACTUL PRIN CARE ÎȚI ARĂȚI ACEASTĂ RECUNOȘTINȚĂ TREBUIE SĂ AIBĂ ÎN VEDERE ÎNTOTDEAUNA ȘI CEL DE-AL TREILEA FACTOR: SOCIETATEA!

Esențialul: discernămîntul

În cabinetul prof. univ. dr. P. Brînzeu, rectorul Institutului de medicină din Timișoara.

— Omul caută, prețuiește și își leagă fericirea de stima semenilor; fără confirmarea valorii noastre prin această stimă, existența ne-ar deveni sterilă. „Omul nu poate suferi să nu fie în stima unui suflet" scria Pascal. Asta înseamnă că recunoștința este un sentiment de DURATĂ. Dar ca să fie un sentiment de durată, ea trebuie să germineze pe un fond moral luminos.

— Cum apare acest sentiment, din ce se naște?

— Dintr-o faptă. Neapărat dintr-o faptă care o întreține. Faptele sînt și declanșator, și combustibilul recunoștinței. Sînt fapte pe care, cu cît trece timpul, cu atît le apreciezi mai mult. Un elev își dă mai bine seama mai tîrziu, cînd se izbește de viață, de valoarea sfatului profesorului. Sigur, sînt și fălcii care, încetul cu încetul, se sting: „Limba celor îndatorați este scurtă", sau „Rugămintea-i caldă, mulțumita-i rece" spun niște proverbe. Dar, în genere, oamenii sînt recunoscători unii față de alții. Recunoștință față de părinți pentru că te-au crescut, de prieteni pentru că te-au ajutat, de maeștri pentru că ți-au dat înțelepciune. Problema are implicații profund sociale întrucît, la un loc, este vorba de recunoștință față de societatea fără de care n-ai putea exista, față de generoasa experiență umană de care sîntem permanent înconjurați.

Are o deosebită valoare etică jurămîntul lui Hipocrat: „Voi socoti ca egalul părinților mei pe acela care m-a învățat această artă. Voi viețui în comun cu el și dacă va fi necesar voi împărți bunurile mele cu el. Voi considera copiii lui ca pe propriii mei frați".

Cred că ESENȚIAL ÎN MANIFESTAREA ACTULUI DE RECUNOȘTINȚĂ ESTE SPIRITUL DE DISCERNĂMÎNT. NU EXISTĂ NICI O LEGE CA RECUNOȘTINȚA SĂ DEGENEREZE ÎNTR-O SCLAVIE, DUPĂ CUM AR FI PROFUND IMORAL SĂ ÎNTORCI SPATELE CELUI CARE TE-A AJUTAT. CA ORICE SENTIMENT, PRIETENIA, DRAGOSTEA, ADMIRAȚIA ETC. ȘI RECUNOȘTINȚA SE ÎNSCRIE ÎN PLANUL RELAȚIILOR INTERUMANE BAZATE PE CRITERII ETICE.

ATITUDINEA RESTAURATORULUI vechii arhitecturi

dr. arh. Gh. CURINSCHI

Prețuirea pe care orînduirea noastră socialistă o arată monumentelor vechii culturi stimulează interesul și preocuparea unor păturl tot mai largi ale populației nu numai pentru cunoașterea acestora ca valori istorice și estetice, ci și sub aspectul condițiilor în care ele trebuie să fie păstrate și restaurate. În vremea din urmă apar în presă luări de poziție ale unor specialiști, confruntări de opinii, conservarea patrimoniului cultural fiind privită ca o problemă de interes național, ca o datorie patriotică.

Unul dintre aspectele care reține îndeosebi atenția este acela al limitelor și caracterului intervenției restauratorului, problema raportului dintre componentele autentice ale monumentelor istorice și contribuția celor care restaurează. Această contribuție variază în funcție de specificul monumentului, de starea în care se află și de utilizarea sa actuală și viitoare. Contribuția restauratorului apare gradată, de la o simplă reeditare a unui martor păstrat în cadrul monumentului însuși, la reconstituiri — pe baza unor documente arheologice sau iconografice ori pe bază de elemente analoge furnizate de arhitectura altor monumente contemporane — și pînă la elaborarea unor componente noi care, prin forța împrejurărilor, constituie rezultatul unui proces de creație, am putea spune, al inovației. Așadar **ne aflăm în fața a trei tipuri distincte de restaurare: de reintregire, de reconstituire și de inovație.**

Una dintre tendințele care se manifestă în rîndul specialiștilor pe plan mondial este aceea de a limita intervenția asupra monumentelor istorice exclusiv la lucrările de conservare, respingîndu-se restaurarea. Născută în țările bogate în vestigii ale antichității, această soluție pare potrivită în cazul unor monumente care, căzînd în ruină, și-au pierdut funcțiunea și au devenit obiecte de muzeu; reconstituirea lor ar face să prevaleze elementele de completare asupra celor originale, anihilînd farmecul și caracterul de autenticitate. Preocuparea restauratorilor noștri de a reda integritatea plastică unor clădiri medievale care și-au păstrat funcțiunea și unde elementele lipsă reprezintă un procent relativ puțin important în raport cu volumul general al monumentului, i-a făcut să se situeze pe o poziție oarecum distinctă față de tendințele arătate. La noi, restaurarea urmărește atît conservarea elementelor autentice ale monumentelor, cu patina pe care au lăsat-o veacurile, cît și reîntregirea lor în scopul asigurării unei perceperi unitare sub aspect plastic. Reîntregirea decorației exterioare de arcaturi a bisericii mînăstirii Radu Vodă din București se face pe baza unor martori conservați sub îmbrăcămintea neogotică care a ascuns, la mijlocul secolului trecut, edificiul original. Partea superioară a unor turnuri ale castelului din Hunedoara se reconstituie pe baza unei machete și a unor relevee executate la sfîrșitul veacului trecut. În toate aceste cazuri, documentul cert este criteriul de bază care îl călăuzește pe restaurator.

Apar însă situații în care elementele știrbite se cer a fi reîntregite, dar documentele care să permită reeditarea lor fidelă lipsesc. Recomandările întîlnite în lucrările specialiștilor, cît și exemplele din practică arată că restauratorul are de ales între următoarele soluții: să recurgă la analogie, la un „fond neutru" sau la o „arhitectură a epocii noastre". În virtutea acestei poziții, între cele două războaie mondiale, cît și în etapa contemporană nouă, au fost reconstituite pe bază de analogie în special elementele verticale (turnuri și turle), deosebit de importante pentru definirea soluțiilor plastice ale arhitecturii feudale românești. În felul acesta au fost refăcute turlele bisericilor Krețulescu, Scaune și Antim din București, la care s-au adăugat cele de la Balamuci, Snagov și Brebu (toate de arh. **Ștefan Balș**). Practica mondială ne oferă, totodată, exemple în care reîntregirea unor componente dispărute, chiar în cazul în care documentele asupra înfățișării originale nu lipseau, a recurs la formulele arhitecturii contemporane. Se poate cita, între altele, interiorul modern, excepțional realizat, al castelului Sforza din Milano.

puncte de vedere

Problemele complexe se ivesc atunci cînd cerințe funcționale precurgînd la o proiectare „în stil", în cazul componentelor noi, se poate ajunge la pastișe care nu pot fi decît în detrimentul sesizării componentelor autentice, de valoare istorică.

Dificultatea soluționării problemei aspectului elementelor noi determină cîteodată pe restaurator să recurgă la procedeul facil al reeditării unor aspecte accidentale, nesemnificative, care ar trebui înlăturate și înlocuite, atunci cînd cerințele funcționale și estetice o cer, cu noi elemente. Poziția restauratorului nu poate să fie aceea a unui arhivar obligat să păstreze și un petic de hîrtie, și un document de valoare; el trebuie să aibă o poziție selectivă.

În momentul de față sînt în studiu lucrări unde problemia raportului între vechi și nou se pune pe un plan foarte larg. Este vorba de includerea în incinta mînăstirii Putna a unui muzeu pentru păstrarea nestematelor ei odoare, cît și de realizarea unui vast recipient în preajma monumentului triumfal de la Adamclisi, în care urmează să fie reconstituită muzeistic dispunerea pieselor sale sculptate. Așadar, domeniul restaurărilor nu exclude inovația. Dar aportul contemporan trebuie să se înscrie cu modestie și sensibilitate în contextul istoric. Indicațiile cuprinse în documente de partid și de stat privind domeniul de arhitectură ne pot îndruma și asupra însușirilor pe care trebuie să le capete noile elemente incluse: specificitate, amprentă proprie, caracter local. Cu atît mai mult atunci cînd noile componente se nasc în sînul vechii arhitecturi tind completarea unei clădiri istorice cu noi elemente sau corpuri. În trecut, în cazul unor adăugiri făcute unor clădiri monumentale s-a procedat fie reluînd — în ocazii rare — plastica monumentului, fie, de cele mai multe ori, făcîndu-se apel la stilul arhitectural al epocii. În istoria arhitecturii, nenumărate exemple ilustrează modul în care fiecare epocă a adăugat cîteva note pentru continuarea și desăvîrșirea unei partituri. Piața San Marco din Veneția, ansamblul bazilicii Sf. Petru din Roma, grupul piețelor centrale din orașul Sibiu, complexul mînăstiresc Cozia reflectă viața și succesiunea generațiilor, evoluția stilurilor în arhitectură.

Ce caracter trebuie să aibă noile componente arhitecturale incluse în cadrul ansamblurilor istorice? „Carta internațională a restaurărilor", adoptată în 1964 la Veneția, pretinde ca adăugirile aduse monumentelor să respecte „părțile interesate ale edificiului, cadrul său tradițional, echilibrul compoziției și relațiile sale cu mediul înconjurător". **Carlo Perogalli** afirmă cu dreptate că „sînt tot atîtea moduri de a parcurge acest drum cîte ocazii de a o face". O primă lucrare de amploare din această categorie a constituit-o, la noi, realizarea unei noi incinte pentru biserica mînăstirii Dealului (arh. **Ioana Grigorescu** și **N. Diaconu**). Constituind ca scară, proporții și culoare un cadru potrivit pentru monumentul istoric, deși se citește preocuparea autorilor de a nu repeta metodele vechi, arhitectura incintei urmează totuși îndeaproape sugestiile furnizate de compoziția elementelor de epocă. Incinta recondiționată a mînăstirii Neamțului (arh. **Șt. Balș**) constituie un cadru înfrumusețat al monumentului de mare strălucire al epocii lui Ștefan cel Mare — biserica. O poziție distinctă o denotă pridvoarele caselor din incinta mînăstirii Sucevița (arh. **Ioana Grigorescu**), despre care s-au exprimat păreri diferite, chiar contradictorii. Realizate din beton armat aparent, excelent executat, pridvoarele se încadrează, ca soluție spațială, în spiritul arhitecturii tradiționale și, totodată, informează cu precizie pe privitor că sînt elemente noi, introduse de restaurator. Desigur că soluția aleasă, în funcție de personalitatea autorului, poate fi discutată. Consider însă că ea este justă din punct de vedere principial. Aș vrea să subliniez că atît lucrările de restaurare propriu-zisă (reîntregire și reconstituire), cît și elaborarea de noi componente se bazează, fiecare, pe o metodologie proprie. Restaurarea și inovația nu trebuie să-și inverseze nici obiectivele, nici procedeele. „Inovînd" în restaurare se alterează valoarea istorică a monumentelor; restaurînd se falsifică istoria.

Vaccinarea antipoliomielitică în 1967

Ministerul Sănătății și Prevederilor Sociale organizează de la începutul lunii februarie acțiunea de vaccinare și revaccinare antipoliomielitică pe anul 1967.

Între 3 februarie și 15 aprilie vor fi vaccinați copii născuți între 1 noiembrie 1965 și 1 noiembrie 1966, iar în perioada 12—15 martie se va efectua revaccinarea copiilor din clasa I elementară.

Produsul folosit este realizat de Institutul I. Cantacuzino din Capitală. Vaccinul fiind lichid va fi administrat pe cale bucală.

În urma vaccinării antipoliomielitice a populației în ultimii ani, morbiditatea prin această boală a scăzut cu peste 90 la sută față de anul 1960.

(Agerpres)

foileton de Nicuță TĂNASE

OMUL DIN CRĂPĂTURĂ

SUCCINTĂ DESCRIERE A UNUI SEMEN DE-AL NOSTRU DESPRE CARE, DE-A LUNGUL A 20 DE SECOLE, NU S-A SCOS O VORBĂ ȘI AL CĂRUI NUME ADEVĂRAT NU ESTE CUNOSCUT NICI MĂCAR DE FUNCȚIONARUL CARE ÎI PLĂTEȘTE SALARIUL.

CUM L-AM DESCOPERIT?

Era un ger de vreo 30 și ceva de grade. Eu trebuia să traversez un cîmp pentru a ajunge în comuna unde aveam treburi. Era noapte. Nu mă temeam de lupi ori de alte animale nedomesticite la acea oră. Aveam o lanternă la mine. Îmi luminam calea cu ea, adică poteca, pentru că o luasem peste cîmp. Pe la jumătatea drumului mi-a apărut în față o mogîldeață uriașă. Nu m-am speriat pentru că eu în școală am avut întotdeauna nota 10+ la curaj. Cum zic. Îmi iese mogîldeața în față, fac niște zigzaguri cu lama luminoasă a lanternei și ce văd? Niște ziduri. O construcție. Deodată aud în întunericul neluminat de lanterna mea:

— Stai!

Am stat pe loc. Dar lanterna am îndreptat-o spre locul de unde a venit vocea. Am descoperit o crăpătură a zidului. Și în crăpătură un om îmbrăcat într-o șubă.

— Cine ești? m-a întrebat vocea.

— Om bun.

— Dacă ești om bun, vino și dă-mi un foc să aprind țigara.

M-am jurat că sînt om bun și am intrat în crăpătura aia, unde stătea el, și i-am dat să aprindă.

— Dumneata ce faci aici? l-am întrebat eu după ce am tras amîndoi cîteva fumuri de mărășească în piept.

— Ce să fac, păzesc.

— Ce păzești? zidurile astea părăsite?

— Nu păzesc zidurile.

— Atunci ce?

— Groapa aia. Și îmi făcu semn să îndrept lumina lanternei în stînga zidului.

Am luminat într-acolo. Era o groapă de var lungă de vreo 30 de metri, lată de vreo 8, adîncă de 2 metri jumătate. O groapă în care cîndva s-a stins niște var.

— Și de ce păzești groapa asta?

— Pentru că am fost angajat s-o păzesc.

— Dar nu mai este var în ea.

— Ia luminează dumneata cu lanterna și uită-te mai bine. Mai sînt vreo doi metri cubi... Știi dumneata, aici o întreprindere de construcții trebuia să construiască un saivan. Au adus material aici, au început să ridice zidurile, și lucrarea s-a întrerupt. A rămas varul. Trebuia să-l păzească cineva. M-au angajat pe mine. Lucrarea s-a întrerupt acum 8 ani.

— Și dumneata de 8 ani păzești groapa asta? Te plătește cineva?

— Cum nu. La fiecare chenzină vine un funcționar și-mi dă simbria.

— Dar cum te descurci singur? Ar trebui să ceri niște schimburi. Dumneata păzești și ziua și noaptea, n-ai liber deloc?

— M-a rugat șeful șantierului acum 8 ani cînd mi-a dat varul în primire să-i cred că nu au fonduri să angajeze mai mulți paznici. Dar sînt recunoscători. Din 3 în 3 luni mai îmi trimit cîte o primă... M-au uitat în crăpătura asta. Și pentru mine nu-i rău deloc...

★

Doamne ce piroane mai taie și Nicuță ăsta, vei zice dumneata. Auzi ce gogomănii îi mai trec prin cap. Un om uitat într-o crăpătură! Nu mă crezi? Am exagerat eu puțin în povestea asta. Gerul nu era de 30 de grade ci numai de 25. În rest, dacă mint, uite, mă jur: să nu învăț niciodată să fac nod la cravată dacă n-a fost așa!

Dumneata ești acela care nu-mi dai crezare, așa e? Fii drăguț și dă o raită prin instituția în care lucrezi. Dacă ai ochi ageri vei descoperi o crăpătură, și în crăpătură un om. Un om pe care nu-l cunoști, dar îți este coleg de instituție. Ca să fiu mai corect, el are o vechime mai mare decît dumneata. Eu ți-am vizitat instituția doar de cîteva ori și l-am și depistat. Vrei să ți-l descriu? Dimineața vine la serviciu cu un sfert de oră înaintea dumitale. Pleacă cu o jumătate de oră mai tîrziu. Controlează condicile de prezență pe ultimii zece-cinsprezece ani și ai să bagi de seamă că n-a lipsit niciodată.

Nu l-ai întîlnit niciodată pe hol la o șuetă. Nu se antrenează cu nimeni în discuții despre fotbal, handbal ori curse de cai. El, acele opt ore pentru care este plătit, stă în crăpătura lui și... lucrează. Face niște grafice, niște tabele pentru care a fost angajat acum vreo douăzeci de ani. Lucrează în tuș negru și subliniază cu tuș roșu grafice cam de felul acesta:

Primul grafic. *„Cîți salariați au servit masa la cantina instituției noastre în anul 1947, și cîți salariați servesc masa la cantina instituției noastre astăzi". Acest grafic îl are la zi, cu creșterile și scăderile provenite în fluctuația cantinei. Sînt grafice făcute pe zile, pe luni, trimestre, semestre, ani, decenii și dacă o să uităm și de acum încolo de el vom avea evidența oamenilor care mănîncă la cantină și pe veacuri.*

Al doilea grafic. *„Cîți salariați ai instituției și-au petrecut concediul la munte, cîți la mare, cîți la șes". De douăzeci de ani se găsesc la instituția dumitale 20 de bibliorafte cu această problemă.*

Al treilea grafic. *„Cîți salariați poartă ochelari în întreprinderea noastră și cîți nu".*

Al patrulea grafic. *„Cum cresc și cum scad dioptriile ochelarilor salariaților noștri".*

Al cincilea grafic. *„Cîte inventare s-au făcut de-a lungul și de-a latul ultimilor douăzeci de ani".*

Toate aceste grafice ori tabele, cum vreți să le ziceți, i-or fi fost cerute în cine știe ce scop acum douăzeci de ani. S-or fi făcut ceva sondaje. Dar acum nu mai avem nevoie de ele. Omul ăsta a fost uitat în crăpătura aia. Nici dumneata și nici șefii dumitale nu ați avut curiozitatea să-l întrebați:

— Măi omule, ce faci dumneata aici? Ce lucrezi? Pentru ce ți-ai salariu?

Iar tai piroane? În crăpătura instituției dumneavoastră nu este un om despre care s-a uitat? Ba da. Controlați bine. Nu poate fi descoperit prea ușor pentru că el nu se agită, nu ia parte la frămîntările colectivului. El este ocupat așa cum am spus mai sus cu lucrările îmbătrînite, inutile.

— Cum îl cheamă?

Asta mă întrebi? Spune-mi dumneata că-ți este coleg. Eu l-am botezat omul din crăpătură. Nimeni nu-i cunoaște numele.

Omule din crăpătură, la succinta descriere pe care ți-am făcut-o mi-a lipsit umorul. Dă-mi voie să încheiu cu o glumă obosită:

Dacă unul din noi doi își va da obștescul sfîrșit, eu am să-ți aduc flori și nu voi fi singurul.

raid-anchetă

în cîteva gospodării agricole de stat din regiunile ARGEȘ — BRAȘOV — MARAMUREȘ — IAȘI

Ce indică „EXPERIENȚA" unor campioni ai pierderilor planificate în agricultură

Gospodăriile de stat au obținut rezultate bune în creșterea producției vegetale și animale, sporind an de an contribuția lor la fondul central al statului. Aceste rezultate nu sînt însă la nivelul eforturilor pe care le face statul nostru în acest sector al agriculturii, unele unități încheindu-și activitatea cu pierderi. De aceea, rentabilizarea tuturor gospodăriilor de stat, realizarea unor beneficii cît mai mari constituie una din sarcinile principale trasate de partid în agricultură.

În cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966 se arată că situația economică a gospodăriilor care lucrează cu pierderi planificate, ca și activitatea în ansamblu a gospodăriilor de stat trebuie analizată temeinic, ținîndu-se seama de stadiul actual și de perspectivă al dotărilor tehnice, prevăzîndu-se măsuri care să asigure îmbunătățirea radicală a întregii lor activități. În această ordine de idei, se impune, de asemenea, simplificarea activității administrative, care ocupă o mare parte din munca inginerilor și specialiștilor. Se cere acestora, inclusiv directorului, de a lua parte activă la procesul de producție, de a asigura producții mari la prețuri mici.

Ancheta de față își propune depistarea unora din cauzele care determină nerentabilitatea unui număr de gospodării de stat din regiunile Argeș, Brașov, Maramureș și Iași.

Ce se întîmplă unde specializarea producției ignoră legile agrotehnicii

Zeci de gospodării de stat care în trecut erau nerentabile au ajuns să dea beneficii datorită faptului că pe baza unor studii judicioase, care au ținut seama de condițiile naturale și economice, s-a realizat un profil potrivit al ramurilor de producție din unitatea respectivă. În regiunile în care s-a întreprins raidul, numeroase gospodării de stat, între care cele din Brebeni, Cîmpulung, Drăgășani — regiunea Argeș, Satulung, Ianculești, Ghenci, Tășnad și altele din regiunea Maramureș, Averești, Tutova, Crasna și altele din regiunea Iași au dat în anul trecut importante beneficii ca urmare a folosirii mai chibzuite a bazei tehnico-materiale de care dispun, organizării raționale a producției și a muncii, aplicării pe scară mai largă a metodelor agrozootehnice înaintate etc. Cu toate acestea, în multe unități nu s-a realizat această cerință de bază pentru activitatea unei întreprinderi agricole. *Măsurile insuficient de bine gîndite în direcția concentrării și specializării producției nu au putut avea decît rezultate proaste.*

Un exemplu edificator în această privință îl oferă G.A.S. Oarja, regiunea Argeș, unitate cu soluri sărace, de tip podzolic. Gospodăria, care anul trecut a lucrat cu pierderi de peste 1,6 milioane lei, a fost specializată în cultura grîului, la care s-au adăugat suprafețe mici de porumb. În fapt, aici s-a practicat monocultura, ajungîndu-se ca pe aceleași terenuri să se cultive grîu după grîu pînă în al șaselea an consecutiv. Unde a dus acest mod de „specializare" se poate vedea din producțiile obținute. Anul trecut de pe întreaga suprafață de 1 800 hectare cultivate cu grîu s-au realizat în medie 1 600 kilograme la hectar, față de 1 700 kg cît a fost planificat.

În anul trecut gospodăria a cultivat și 310 hectare cu porumb. Din cauză că nu au fost respectate unele cerințe agrotehnice elementare, s-au realizat numai 1 200 kg boabe la hectar, față de 1 850 kg cît s-a prevăzut. Cu toate că această unitate putea să profite de unele studii efectuate de cercetători pe terenurile pe care le posedă, nu s-a ținut seama de o serie de măsuri agrotehnice. De exemplu, prin însămînțarea prea devreme a porumbului, în terenuri grele și umede, o parte din semințe nu a răsărit.

Toate acestea oglindesc, desigur, grave deficiențe în activitatea cadrelor de specialitate din unele gospodării de stat, de la trusturi și Departamentul Gostat. Pentru că nu este admisibil ca aceste cadre, stabilind profilul unei unități, direcția de specializare a ei, să nu ia în considerare condițiile concrete, naturale și economice, să ignore factori esențiali de care depinde reușita acestei acțiuni. De aceea, se impun măsuri dintre cele mai energice pentru ca asemenea anomalii să fie înlăturate, pentru a se evita ca o acțiune deosebit de eficientă, cum este specializarea producției în G.A.S., fiind prost aplicată, să dea rezultate contrare.

Între multiplele cauze care fac ca această unitate să nu fie rentabilă se numără o serie de practici, după părerea noastră anormale, birocratice. În ultimii trei ani, gospodăria a cheltuit anual circa 75 000 lei pentru căratul apei cu sacaua, lucru care se face și în prezent. Și mai anormală ne apare practica potrivit căreia sumele amintite au putut și pot fi în continuare cheltuite pentru ca apa să fie cărată zilnic de la o distanță de 12 kilometri, dar, în același timp, nu se admite folosirea lor la investiții, la săparea sau forarea unor fîntîni. *„Nu am primit bani pentru investiții* — ne spune tov. *ALEXANDRU ISPAS*, directorul gospodăriei — *dar n-am întîmpinat nici o greutate dacă i-am luat și îi vom lua și în acest an de la producție. Sumele destinate producției sînt diminuate, constituind o sursă suplimentară de pierderi".*

Este desigur bine că, în ultimul timp, conducerea Trustului Gostat Argeș a analizat amănunțit situația existentă la această unitate, stabilind măsuri care să asigure ca, încă din acest an, gospodăria să devină rentabilă. Este necesar, însă, ca măsurile propuse privind îmbunătățirea stării de lucruri în sectorul mecanic, acordarea unui sprijin mai direct din partea specialiștilor trustului să fie urmărite cu mai multă perseverență.

...Cînd s-au trezit din „febra proporțiilor vaste"

Sînt și alte exemple care demonstrează că în unele gospodării de stat nu se ține seama de eficiența economică, se sare „peste cal" cînd este vorba de acțiunea de concentrare și specializare a producției. În cadrul acestei acțiuni, G.A.S. Avrig, regiunea Brașov, a fost profilată pe creșterea oilor, deoarece avea 3 000 hectare de pășune. Dar scopul urmărit — acela de a crea o puternică unitate cu caracter zootehnic, unde să fie concentrate circa 10 000 de oi, aflate în acel moment la unitățile agricole din Bruiu, Nocrich și Cisnădie — nu a fost atins. De la început, gospodăria din Avrig a lucrat cu pierderi. De ce?

„În primul rînd — ne spune ing. TEODOR FLENTEA, directorul gospodăriei — *terenurile respective au un grad de fertilitate naturală foarte scăzută. Avînd în vedere profilul urmărit inițial, normal ar fi fost ca acest teren să fie folosit doar în scopul asigurării bazei furajere pentru oi. Or, Trustul Gostat Sibiu ne-a repartizat, ca oricărei alte gospodării bine puse la punct, sarcini de plan la alte culturi, în afara celor furajere. Datorită potențialului scăzut al terenului, după cum era și de așteptat, nu s-au realizat producțiile stabilite".*

Cu prilejul anchetei a reieșit că s-au luat efective de oi de la alte unități, unde, de bine de rău, aveau asigurate adăposturi și hrană și au fost aduse la Avrig pentru a fi ținute sub cerul liber, în miez de iarnă, pe timpul fătărilor. Din cele circa 10 000 oi, doar 2 000 au asigurată cazarea. Pentru alte 2 000 abia se asigură în prezent. Pentru a fi hrănite, au trebuit aduse furaje de la distanțe de zeci de kilometri, ceea ce, bineînțeles, a costat mulți bani care au încărcat prețul de cost.

Iată și un alt aspect, tipic pentru spiritul negospodăresc care se întîlnește la unele cadre de la G.A.S. Avrig. Aici se construiesc două saivane din fonduri de investiții, care costă nici mai mult nici mai puțin decît un milion lei. Aceste saivane se fac din beton armat și cărămidă. În fiecare saivan intră cîte un vagon de fier. Or, cu banii alocați și cu o mare economie de materiale s-ar construi nu două, ci 7 saivane care ar permite adăpostirea a 7 000 ovine. În acest fel s-ar rezolva problema cazării oilor. Asemenea cheltuieli apasă în bugetul gospodăriei deoarece, în anii viitori, gospodăria va fi nevoită să plătească anual drept amortismente cîte 65 lei de fiecare oaie. Cu siguranță că tovarășii din Departamentul Gostat, cînd au aprobat proiectele acestor saivane, nu s-au gîndit la ceea ce se cheamă eficiență economică. Față de o asemenea situație ne punem întrebarea firească: ai cui bani sînt risipiți cu asemenea ușurință, de unde se iau milioanele ce se aruncă în vînt, investindu-se în lucrări ineficiente și de cele mai multe ori inutile, ignorîndu-se cel mai elementar simț practic. Trebuie curmată cu toată hotărîrea lipsa de răspundere în manevrarea fondurilor statului, trebuie închise toate porțile risipei din bunul obștesc.

Din aceste cîteva relatări se desprinde concluzia, subliniată în lucrările plenarei C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, că situația economică a gospodăriilor de stat care lucrează cu pierderi va trebui analizată temeinic, ținîndu-se seama de stadiul actual și de perspectivă al dotărilor tehnice, prevăzîndu-se măsuri care să asigure îmbunătățirea radicală a întregii lor activități.

În liniștea „pierderii planificate" spiritul gospodăresc adoarme...

În fiecare regiune există gospodării de stat care, an de an, sînt planificate cu pierderi. Așa cum s-a constatat și cu prilejul anchetei noastre, *planificarea pierderilor se face uneori fără studii amănunțite, temeinice cu privire la condițiile și posibilitățile reale de care dispun gospodăriile.* În numeroase gospodării care au fost prevăzute cu pierderi anul trecut, s-au realizat beneficii. Ne vom referi numai la cîteva, unde este o situație mai concludentă. G.A.S. Brebeni din regiunea Argeș a dat 1,5 milioane de lei beneficii, deși fusese planificată să-și încheie activitatea cu pierderi de 408 000 lei. De asemenea, gospodăria de stat Rătești, din aceeași regiune, a fost planificată cu pierderi de 732 000 lei, G.A.S. Leordeni cu pierderi de 562 000 lei, iar G.A.S. Măldărești cu 556 000 lei. Din analiza economică a activității acestor unități rezultă că rentabilitatea la care s-a ajuns anul trecut s-a realizat în primul rînd pe baza sporirii producțiilor.

Nu peste tot se urmărește cu suficientă grijă punerea în valoare a rezervelor de mărire a producției, de reducere a prețului de cost. Asemenea rezerve există peste tot, inclusiv în unitățile situate pe terenuri mai puțin fertile, cum ar fi de pildă cele din cuprinsul trustului Bîrlad.

Într-o serie de gospodării de stat se manifestă serioase deficiențe în organizarea producției, în folosirea mijloacelor mecanizate. La G.A.S. Suseni, Fălciu și altele au fost efectuate lucrări de slabă calitate la pregătirea terenului și întreținerea culturilor. La G.A.S. Moara Grecilor, din cauza lipsei de grijă pentru administrarea îngrășămintelor naturale, care de ani de zile sînt lăsate în stoc, producția de porumb a fost în 1966 cu aproape 450 tone sub cea planificată. De aici, o pierdere de 380 000 lei. În gospodăriile din Trustul Bîrlad există o cantitate de aproximativ 100 000 tone gunoi de grajd nefolosite de cîțiva ani.

„Aceste cantități — ne informează ing. CORNELIU MARDARE, directorul trustului — *împreună cu îngrășămintele chimice, care se dau pe toată suprafața arabilă, vor asigura creșterea producțiilor vegetale".* Acest lucru este foarte adevărat. Numai că timpul trece și în majoritatea unităților acțiunea de fertilizare a rămas tot în faza de întocmire a graficelor de transport.

Se vede treaba că acolo unde conducerile gospodăriilor sînt prevăzute cu pierderi planificate, avînd deci acoperire, ele nu-și bat capul să înlăture cauzele care determină aceste pierderi, nu se străduiesc să găsească măsurile necesare asigurării rentabilizării. De aceea, în unele unități o serie de lipsuri grave, evidente nu sînt lichidate. Pentru curmarea acestei situații, pentru trezirea din amorțeală a unor cadre care trăiesc liniștite la umbra pierderilor planificate, un factor hotărîtor ar fi stabilirea răspunderii directe a cadrelor de conducere și de specialitate pentru activitatea economică a fiecărei unități.

Tovarășul Mardare ne-a precizat că pentru 1967 s-au tras învățămintele necesare din situația existentă și atît la nivelul trustului, cît și în fiecare gospodărie în parte, s-au întocmit planuri de măsuri concrete pentru asigurarea condițiilor necesare rentabilizării unităților respective. *„În baza acestor măsuri, în cel mult doi ani, toate gospodăriile trustului nostru vor deveni rentabile. Cinci, chiar din 1967, pentru care am lansat cifrele de plan în această evoluție de rentabilizare"* — ne-a subliniat interlocutorul.

Vizitînd însă cîteva unități acum, după lansarea cifrelor de plan, am aflat că practic lucrurile nu prea s-au schimbat. G.A.S. Moara Grecilor, care a încheiat anul 1966 cu 818 000 lei pierderi, cu mult peste cele planificate, a primit cifrele de plan pe anul în curs, prevăzîndu-se să dea beneficii de 50 000 lei. Prin ce căi se va ajunge aici? Singura „măsură luată în acest scop" este stabilirea pe hîrtie a creșterii producțiilor la hectar cu 260 kg de grîu și cu 200 kg porumb. Dar *rentabilizarea nu înseamnă numai dorința — cifrele se înscriu cu multă ușurință în plan — ci luarea unor măsuri concrete pentru creșterea producției și reducerea cheltuielilor.* În cazul gospodăriei Moara Grecilor, o astfel de măsură ar fi prevenirea inundațiilor pe cele 300 hectare din lunca Vasluiețului. Or, pînă acum în această privință nu s-a făcut nimic. Nici măcar documentația pentru îndiguirile propuse n-a fost întocmită.

Ați vrut să creșteți animale și păsări și ați uitat tocmai de hrană și de adăpost?

Probleme mult mai complexe se pun în legătură cu sporirea producției și reducerea prețului de cost al produselor în ramura zootehnică. În numeroase unități s-a creat o bună tradiție — aceea de a da an de an producții mari, cu cheltuieli reduse. Gospodăria de stat Chereușa, din regiunea Maramureș, a realizat anul trecut în medie cîte 8,60 kg lînă de fiecare oaie tunsă, la un efectiv de peste 30 000 de oi. Realizările dobîndite de această unitate în creșterea producției i-au permis ca anul trecut să-și încheie activitatea cu beneficii care însumează peste 2 milioane de lei.

În multe gospodării de stat însă creșterea animalelor aduce pierderi. Principala cauză o constituie *necorelarea creșterii efectivelor de animale cu baza furajeră.* Or, este știut că fără furaje în cantități îndestulătoare și de bună calitate nici celelalte măsuri care se aplică adesea cu cheltuieli mari, nu-și arată roadele. Să ne oprim la G.A.S. Clucereasa, regiunea Argeș — una din unitățile cu condiții favorabile pentru creșterea animalelor. În cursul anului trecut, la această unitate producția de lapte în loc să aducă beneficii s-a soldat cu pierderi în valoare de peste 300 000 lei. Aceasta se datorește în primul rînd faptului că nu s-au asigurat furajele necesare, gospodăria fiind nevoită să cumpere cantități mari de la alte unități, mărindu-se prețul de cost.

În gospodăriile nerentabile din Trustul Bîrlad, fenomenul neacoperirii cheltuielilor în sectoarele zootehnice are aceleași cauze: lipsa unor cantități îndestulătoare de furaje ori producerea acestora la un preț de cost foarte ridicat, inexistența spațiilor de cazare corespunzătoare pentru animale.

La G.A.S. Satu Mare, regiunea Maramureș — unitate profilată îndeosebi pe zootehnie — nu s-a realizat planul producției, înregistrîndu-se pierderi de peste un milion lei. Cauze sînt multiple, dar aproape toată lumea se ascunde sub una singură: calamitățile. Una dintre cauze o constituie slaba preocupare pentru asigurarea unei baze furajere corespunzătoare cerințelor calitative și cantitative. Cu toate că profilul gospodăriei este bine conturat, totuși, chiar prin planificare, nu este asigurat necesarul de furaje din producția proprie. Conform balanței furajere actuale, pînă la recolta viitoare gospodăria trebuie să cumpere circa 2 500 tone fîn, paie și alte furaje. Această anomalie în planificare nu constituie un stimulent în sporirea producției de furaje și reducerea prețului de cost al produselor.

Anomalii nepermise se întîlnesc și în ceea ce privește asigurarea condițiilor de cazare a animalelor.

„La noi situația este critică — ne spune CONSTANTIN CHIRIȚESCU, șeful fermei zootehnice de la G.A.S. Zorleni. *Spațiul de cazare al animalelor, în special al găinilor și puilor pentru carne, este foarte mic. Pentru 1967 Trustul Gostat Bîrlad nu a prevăzut extinderea spațiului de cazare sau măcar îmbunătățirea condițiilor existente cu toate că efectivele cresc. Vom fi nevoiți să recurgem la improvizații".*

Multe nereguli în sectorul zootehnic există și la G.A.S. Bîrlad, deși această unitate se găsește la doi pași de Trustul Gostat. Aici creșterea păsărilor este nerentabilă pentru că nu se iau măsuri pentru crearea condițiilor optime de cazare și hrană.

„Nu ne-am grăbit cu îmbunătățirile la sectorul de păsări, pentru că am crezut că vom scăpa de ele" — ne spune ing. LEON FARAONU, directorul gospodăriei. Și contabilul șef, DUMITRU IGNAT, completează: *„Ne-am bătut singuri cuie în ghete, cerînd să creștem păsări. Din acest sector au rezultat anul trecut pierderi de circa 400 000 lei în loc de beneficii".*

Din toate acestea rezultă că, în unitățile amintite, cadrele de conducere nu au nici cel mai elementar spirit gospodăresc. Pentru că orice agricultor știe din moși strămoși că creșterea animalelor și a păsărilor nu se poate face fără furaje și adăposturi. Întrebați fiind de măsurile ce se vor lua pentru rentabilizarea acestui sector, acești doi conducători de G.A.S. au ridicat din umeri. Un asemenea răspuns dovedește fie o crasă lipsă de răspundere față de sarcinile încredințate, fie o gravă incompetență. Este cazul ca, analizînd situația activității economice a acestor gospodării agricole de stat, conducerea trustului și departamentul să-și pună serios întrebarea dacă asemenea cadre pot sau nu rămîne mai departe în funcțiile respective. Trebuie să se intervină energic pentru curmarea situației, să se acorde sprijinul necesar pentru ca și în sectorul avicol să se folosească toate posibilitățile pentru obținerea de rezultate economice bune.

Hîrtiile au trecut pe primul plan iar producția agricolă a devenit element secundar

Creșterea gradului de dotare tehnico-materială a gospodăriilor agricole de stat, posibilitățile multiple pentru aplicarea pe scară tot mai largă a metodelor științifice în producția vegetală și animală amplifică rolul specialiștilor în aceste unități.

În G.A.S. există un mare număr de specialiști care se remarcă prin pasiune și competență în elaborarea măsurilor menite să ridice nivelul întregii activități a G.A.S. Adesea însă inginerii agronomi, inginerii zootehniști, medicii veterinari nu-și aduc întreaga **contribuție la intensificarea și rentabilizarea producției agricole.**

În legătură cu aceasta, ing. ANATOLIE GHEBEȘ, de la G.A.S. Clucereasa, ne spunea: *„Munca mea ar cîștiga în eficiență dacă aș fi lăsat să mă ocup de rezolvarea problemelor tehnice. De multe ori însă, această activitate care ar servi nemijlocit procesului de producție, o întrerup pentru a întocmi referate și situații, unele într-adevăr necesare, dar altele cu totul inutile.*

Această situație se petrece într-o gospodărie cu o suprafață de 1 350 hectare, în care, în total, există 7 specialiști cu studii superioare, din care 2 lucrează în zootehnie. În afara acestora, gospodăria mai are 12 tehnicieni. De fapt numărul mare de hîrtii și de situații sînt vînturate zilnic, cînd din totalul de 182 de lucrători permanenți, cît are gospodăria, 45 sînt ceea ce se cheamă personal tehnico-administrativ. De menționat că în schimb, pentru efectivele de animale existente, gospodăria are 45 de îngrijitori. Prin urmare, așa cum am constatat și la alte gospodării, o sursă de cheltuieli care încarcă nejustificat prețul de cost este și numărul exagerat de mare al salariatilor neproductivi, care, pentru a-și justifica salariile, fac tot felul de lucrări birocratice care reține de la munca productivă numeroase alte cadre, îndeosebi de specialiști.

Așa cum ni s-a relatat, actuala evidență primară, contabilă și statistică este foarte voluminoasă și greoaie, cuprinzînd numeroși indicatori ce depășesc nevoile de analiză necesară conducerii activității operative a G.A.S. De pildă, dările de seamă periodice și situațiile operative curente cuprind adesea aceeași indicatori ca și în dările de seamă economico-financiare, ducînd la paralelisme de date și la muncă inutilă. De asemenea, pentru calcularea și repartizarea indicatorilor de plan este necesar un volum foarte mare de muncă, la care este antrenat tot aparatul de specialiști. Se impune ca sistemul de evidență în gospodăriile de stat să fie revizuit în direcția simplificării lui, iar specialiștii, să se poată consacra exclusiv activității direct productive.

Într-o serie de unități se întîlnesc și alte carențe referitoare la stabilitatea sau utilizarea specialiștilor. La G.A.S. Oarja — unitate nerentabilă — în cea mai mare parte a anului trecut au lipsit mecanicul șef și contabilul șef.

În multe unități, cadrele nu au continuitatea necesară în muncă în mare măsură din cauză că nu sînt suficient cointeresate, nu au asigurate condiții corespunzătoare de muncă și viață.

Cazuri asemănătoare se petrec și într-o serie de gospodării de stat din regiunile Brașov și Iași.

În cadrul anchetei noastre am căutat să găsim răspuns la întrebarea: de ce conducătorii unor gospodării de stat nerentabile se complac într-o asemenea situație? De la bun început trebuie să spunem că în cele mai multe cazuri răspunsurile primite au dat prioritate așa-ziselor „cauze obiective".

...G.A.S. Hoghiz, regiunea Brașov, în ultimii 6—7 ani nu și-a acoperit niciodată cheltuielile de producție și, în ciuda dezvoltării bazei tehnico-materiale, pierderile au crescut de la 552 000 lei în 1961, la 1 578 000 lei anul trecut. Inginerul șef al gospodăriei, TEODOR NĂSTASE, ne înșiruie: „Avem terenurile prea dispersate, nu se pot folosi cu eficiență ridicată mașinile și tractoarele, nu poate fi realizată producția planificată. Este firesc deci ca și cheltuielile să fie depășite".

Aproape că nu am întîlnit conducători în G.A.S. nerentabile analizate care să fi pus accentul pe recunoașterea deschisă a cauzelor subiective care determină pierderile, astfel ca acestea să fie înlăturate. Despre cauze obiective ni s-a vorbit și la G.A.S. Suseni și Laza, regiunea Iași.

★

Din acest raid, care a cuprins doar cîteva gospodării de stat din regiunile Argeș, Brașov, Maramureș și Iași, se desprind cîteva concluzii precise.

Activitatea economică nesatisfăcătoare a unor gospodării, nerentabilitatea acestora se datoresc unor cauze clare, care de cele mai multe ori nu au un caracter obiectiv, nu sînt determinate de cine știe ce calamități naturale, ci sînt rezultatul unei munci proaste, al unor greșeli în profilarea și planificarea producției, al lipsei de spirit gospodăresc și ignorării unor norme și criterii științifice în activitatea de conducere. Ele se datoresc unor anomalii evidente în organizarea muncii, în lipsa de spirit economic al cadrelor care stau în fruntea acestor unități.

Reiese foarte clar că sistemul de planificare a pierderilor în gospodăriile agricole de stat nu este de natură să asigure lichidarea lipsurilor, ci, dimpotrivă, creează un climat favorabil pentru perpetuarea lor. În loc să trezească spiritul gospodăresc al cadrelor care lucrează în gospodăriile agricole de stat, planificarea pierderilor îl adoarme.

În multe gospodării cadrele de specialiști sînt prost folosite, denaturîndu-se atribuțiile lor. În același timp este foarte grav faptul că unii din conducătorii gospodăriilor de stat, care sînt planificate cu pierderi sau chiar dacă nu sînt planificate, lucrează cu pierderi, nu sînt răspunderea acestei situații, au început s-o considere normală.

Pentru lichidarea tuturor acestor neajunsuri este nevoie de mai multă energie din partea forurilor tutelare, a organelor de specialitate, precum și a organelor de partid locale. Așa cum s-a indicat la plenara C.C. al P.C.R. din decembrie 1966, trebuie să fie luată unitate cu unitate, analizată temeinic, stabilindu-se măsurile cele mai eficiente pentru ridicarea activității pe toate planurile.

Raid-anchetă realizat de: **ing. Constantin BORDEIANU, Nicolae MOCANU, Manole CORCACI și Ioan VLANGA**

CADRE DIDACTICE NE VORBESC DESPRE:

MOBILURILE FALSE ALE EXCESULUI DE NOTE MARI

Nota din catalog suscită nu o dată controverse atît în şcoală cît şi în familiile elevilor. Cauza nu rezidă numai în subiectivismul – în anumite limite, firesc – al aprecierilor privitoare la cunoştinţele reale ale unui elev sau ale altuia, ci în modul de a înţelege cum trebuie stimulată buna pregătire a tineretului studios.

Un director de şcoală din Oradea a relatat următorul fapt. Eleva M. A., care în cursul anilor de liceu a avut în fiecare an nota 10 la ştiinţele naturii, a obţinut cu greu un calificativ de trecere la examenul de bacalaureat. Părinţii s-au alarmat ; dintr-o dată s-a născut certitudinea admiterii fiicei lor la facultatea de biologie. Şi pe bună dreptate. Prezentîndu-se la concurs a eşuat încă de la lucrarea scrisă.

În ce măsură nota elevului îl apreciază pe profesor ?

Întîmplarea este oarecum ieşită din comun, totuşi pe deplin explicabilă.

— *Cînd am intrat în clasa a VIII-a, îşi reaminteşte tînăra, la prima lecţie profesorul de naturale ne-a întrebat ce ştim despre formarea vieţii pe Pămînt. Am ridicat mîna şi am vorbit vreo zece-cincisprezece minute despre tot ce reţinusem din diferite lecturi. După ce m-am aşezat în bancă, spre marea mea surprindere, profesorul a spus : „Copii ! Asta a fost lecţia ; n-am nimic de adăugat la ceea ce a spus colega voastră". Anii au trecut, la fiecare sfîrşit de trimestru aveam 10 la ştiinţele naturii şi, deşi nu prea învăţam, credeam că ştiu tot. Ce s-a întîmplat în cele din urmă, ştiţi. Abia acum am început să mă pregătesc serios pentru examenul pe care vreau să-l susţin din nou la vară.*

Prof. dr. PETRE BĂRBULESCU, şef de secţie în Institutul de ştiinţe pedagogice, opinează în legătură cu cele înainte relatate : *„Există, din păcate, obiceiul ca din clipa în care un elev l-a cucerit cu o sclipire a inteligenţei sale pe profesor, acesta să se «jeneze» să-l noteze cu o notă mică atunci cînd observă că nu învaţă. Departe de mine gîndul să mă pronunţ pentru transformarea notării într-un mijloc de intimidare a şcolarilor. Dar putem spune că elevii unui profesor care manifestă largheţe în notare au avut o mare neşansă. Ei parcurg anii de şcoală cu mai puţine eforturi, dar rămîn cu mult mai puţine cunoştinţe decît colegii lor care au avut şansa de a fi îndrumaţi de un profesor exigent, pretenţios."*

Consemnăm şi punctul de vedere al prof. O. ROŞEANU, de la liceul „Spiru Haret" :

— *Cînd afli despre asemenea întîmplări eşti nevoit să sesizezi urmările carenţelor destul de frecvent întîlnite ale sistemului de notare ce se practică în diferite şcoli. Evident, în ultimii ani a crescut nivelul de pregătire a promoţiilor de liceeni. Dar aceasta nu justifică cu nimic avalanşa de 9 şi 10 din numeroase cataloage.*

— În anumite împrejurări se devalorizează deci semnificaţia notelor mari şi maxime ?

— *Exact.* **Nota maximă nu o putem acorda decît atunci cînd constatăm maximum de cunoştinţe cerute de programă, maximum de efort perseverent şi constant.**

Dar să ne oprim şi asupra unui alt aspect al problemei.

„Am putut constata, nu arareori, că elevii apreciază sincer profesorul exigent — relevă prof. ZINA SÎRBU, director al liceului «Mihai Eminescu». *Şi aprecierea la care mă refer se concretizează deseori în fapte. Recent, în cadrul pregătirilor pentru bacalaureat am cerut viitorilor candidaţi de la secţia umanistică să anunţe opţiunea lor pentru examinarea la una din cele două limbi moderne pe care le-au studiat. Spre surprinderea noastră elevii unei clase, aproape fără excepţie, s-au hotărît să susţină examenul nu la materia unde au medii mari, ci la cea la care au note mai mici, dar se simt stăpîni pe cunoştinţe.*

Există şi alte mobiluri ale excesului de note mari. Anumiţi profesori şi învăţători sînt mărinimoşi cu elevii lor, chiar şi atunci cînd nu învaţă bine, numai ca să pară „oameni cumsecade". Unii dintre ei spun cam aşa : „Cum să-i lăsăm corigent pe X în clasa a XI-a cînd are în faţă bacalaureatul şi examenul de admitere în învăţămîntul superior ?" sau „Cum să-i dau media 5 lui Y cînd la celelalte materii are numai 9 şi 10 ?" Alţii fac socoteli de-a dreptul meschine. Din dorinţa de a fi „bine apreciaţi" ca profesori şi pedagogi coboară ştacheta exigenţei în notare, urmărind, pe această cale, ca, la finele trimestrelor sau anului, clasa la care predau să fie neapărat „fruntaşă". Nu este mai puţin adevărat că asemenea calcule sînt alimentate de unele secţii de învăţămînt ale sfaturilor populare şi conduceri de şcoli, care se mulţumesc să aprecieze un profesor sau altul după situaţia statistică pe care o prezintă privitor la procentul de promovaţi cu note mari sau foarte mari. Nimic mai greşit ! Iată ce spune în scrisoarea adresată redacţiei de prof. EUGENIA PETRA GHEORGHE, de la Şcoala generală nr. 169 din Bucureşti. Citîm : *„De la prima notă proastă pe care a luat-o elevul Ursu din clasa a VII-a A — fiul unuia din membrii comitetului de părinţi — tovarăşa directoare adjunctă mi-a atras atenţia că elevul nu trebuie să primească astfel de note, deoarece trebuie să promoveze aşa cum a promovat şi pînă acum. Aceeaşi tovarăşă mi-a spus că alt elev, Hulpuş, din clasa a V-a B trebuie să treacă pentru că a mai repetat o dată clasa..."*. După cum rezultă din scrisoare, profesoara nu s-a conformat acestor sfaturi şi, drept consecinţă, a fost trasă la răspundere. *„Tracasată mereu* — concluzionează autoarea scrisorii — *am ajuns în situaţia de a mă teme să pun nota corespunzătoare în catalog, deşi ştiu că poleirea rezultatelor nu aduce nimic bun elevilor şi nici conducerii colectivului didactic"*.

Într-adevăr, practicile de acest gen nu au nimic comun cu spiritul de muncă ce trebuie să domine în şcolile noastre, cu străduinţa corpului nostru profesoral de a asigura temeinica instruire a tineretului. Exigenţa nu are alt etalon decît măsura în care elevii ştiu carte. Şi nu poate fi uitat că **minuirea celui mai sensibil instrument educativ din şcoală — notarea — revine în exclusivitate profesorului căruia i se încredinţează un anumit colectiv de elevi.**

Laurii nemeritaţi se ofilesc repede

La finele trecutului an şcolar, în clasele I—IV, în unele şcoli, aproape jumătate din elevi au fost premiaţi. La întrebarea dacă toţi au primit lauri pe merit, unii învăţători sînt înclinaţi să răspundă: „E un mod de a-i stimula pe cei mici".

Părerea e cît se poate de discutabilă.

— *Premiul, prin excelenţă trebuie să constituie nu numai un stimulent, ci şi un atestat al pregătirii excepţionale a unui elev. Altminteri îşi pierde tot efectul stimulator*, este de părere prof. ELENA SOARE, director adjunct al Şcolii generale nr. 24 din Capitală. *Totuşi unii învăţători nu ţin seama de aceasta şi îi obişnuiesc pe elevi cu succese uşoare şi — aş putea spune — nocive pentru evoluţia lor viitoare. Am făcut parte dintr-un colectiv de inspecţie la şcoala generală din Pipera. La o lucrare de sondaj care s-a cerut elevilor cu acest prilej s-a putut constata că unii dintre „premianţii" de anul trecut, deşi în primul trimestru al acestui an s-au bucurat tot de note mari, nu ştiau să distingă, bunăoară, felul şi genurile substantivelor.*

În aceeaşi ordine de idei, prof. ZINA SÎRBU a precizat : *În anii trecuţi dintre absolvenţii şcolilor generale nr. 122, 123, 119, care se prezentau la concursul de admitere în liceul nostru, erau admişi 80—90 la sută, deşi comparativ cu colegii lor de la alte şcoli, dintre care reuşeau aproximativ jumătate, aveau medii de absolvire inferioare ; mai mult, unii dintre cei premiaţi în şcoli mai puţin exigente, cădeau la concurs sau erau admişi printre ultimii clasificaţi.*

Elevii plătesc scump supraestimarea posibilităţilor lor. La noi în şcoală, o elevă a trebuit să ajungă în clasa a XI-a pentru ca, o dată cu schimbarea întîmplătoare a profesorului ei de matematică, să ne dăm seama şi noi şi părinţii ei că nivelul ei de cunoştinţe la această disciplină poate fi notat în cel mai bun caz cu 6 şi nicidecum cu 9 sau 10, aşa cum reieşea din situaţia şcolară anterioară. Aşadar, profesorii „indulgenţi" creează premianţi cu lauri nemeritaţi, absolvenţi cu o falsă aureolă, care se spulberă la prima confruntare cu realitatea".

Tradiţional, şcoala noastră este o şcoală pretenţioasă, severă în aprecierea cunoştinţelor elevilor. Mobilurile false ale excesului de note mari n-au nimic comun cu spiritul de înaltă exigenţă care trebuie să domine în întregul proces instructiv-educativ. Este de datoria fiecărui colectiv didactic să asigure o optică profesorală judicioasă în aprecierea succeselor sau insuccesele elevilor la învăţătură, o concordanţă cît mai deplină între notele acordate şcolarilor şi cunoştinţele lor reale. Sînt cerinţe de prim ordin ale perfecţionării învăţămîntului nostru.

Al. POPESCU

VALORI UITATE ALE MUZICII NOASTRE CORALE

de George PASCU
conferenţiar la Conservatorul din Iaşi

În procesul constituirii patrimoniului muzical românesc, creaţia corală — avînd străvechi tradiţii — a jucat un rol precumpănitor. Dacă aranjamentele şi prelucrările cîntecelor populare elaborate pentru pian sau pentru voce şi pian au avut circulaţie în mediul saloanelor sau în rîndurile unor amatori de muzică din pături sociale mijlocii, în schimb creaţia corală, ca de altfel şi muzica de teatru, era destinată unui public mai numeros. Genul coral, care pretinde şi un număr mai mare de executanţi, a contribuit foarte mult la răspîndirea muzicii culte româneşti şi la formarea unui public pentru această muzică, încetăţenind ideea necesităţii şi posibilităţii unei culturi muzicale profesionale româneşti.

În condiţiile dezvoltării culturii muzicale, repertoriul naţional trebuia să-şi dobîndească locul meritat în viaţa publică. S-a recurs, aşadar, în primul rînd, la aranjamente de cîntece populare. Cînd au fost create formaţii corale laice — în oştire, în şcoli, la conservatoare, în Ardeal şi Banat la reuniuni corale, a devenit necesară elaborarea unui repertoriu naţional, ceea ce a impulsionat pe compozitorii înimoşi.

Literatura corală scrisă în epoca constituirii muzicii culte româneşti este bazată în majoritatea ei pe creaţia folclorică, fiind elaborată fie sub forma unor prelucrări de autentice melodii culese, fie ca distincte creaţii personale în stil popular. Au rămas ca pietre de hotar în istoria muzicii româneşti cîntecele corale ale lui Alexandru Flechtenmacher, miniaturile corale ale lui Gavriil Musicescu, corurile lui D. G. Kiriac.

Repertoriile marilor noastre formaţii profesioniste, formaţii dezvoltîndu-şi activitatea în multe oraşe ale ţării, ca şi repertoriile corurilor stabile de amatori, ţin consecvent în atenţia noastră unele creaţii de mare popularitate ale acestor clasici ai muzicii noastre corale. Radioul, prin emisiuni speciale şi prin programări diverse printre care şi concerte ale formaţiilor corale, aduce o serioasă contribuţie în acţiunea de popularizare a literaturii corale clasice româneşti

Din păcate însă, există lucrări necintate de mult timp; altele sînt complet date uitării, deşi valoarea acestora nu justifică trecerea lor la arhivă. Sînt daţi uitării şi unii compozitori cu întreaga lor creaţie, din care unele lucrări ar merita, poate, repunerea în circulaţie. Din prima categorie am putea cita, ca să ilustrăm sfera de lucrări la care ne referim, „Ceasul rău" de Isidor Vorobchievici, „Pohod na Sibir" de Eduard Caudella, „Dor de sat" de Enrico Mezzetti şi multe alte lucrări care, după părerea mea, şi-au păstrat şi astăzi, în bună măsură, capacitatea iniţială de emoţionare, ca să nu mai vorbim despre marele lor interes documentar. Opere integrale ar trebui să fie cercetate critic şi valorificate. Rar este auzită creaţia, interesantă şi semnificativă pentru vremea sa, a lui Teodor Teodorescu, sau aceea a lui Ion Bohociu. Este un fapt ciudat că muzica lui Ion Bohociu ca, de altfel, şi cea a lui Constantin Baciu, nu figurează măcar în cuprinzătoarea lucrare a lui Doru Popovici „Muzica corală românească", recent apărută.

Dacă din bogata creaţie corală românească se cîntă frecvent cîntece patriotice, cîntece lirice şi prelucrări de folclor, este lăsat însă la o parte un imens tezaur de colinde — voi cita, printre altele, pe cele ale lui Ilarion Cocişiu — lucrări în care compozitorii au surprins şi au reuşit să sublinieze nu numai caracterul realist, inspiraţia laică vorbind despre practici şi meşteşuguri ţărăneşti foarte interesante, dar şi o concepţie despre viaţă şi despre lume, de un interes etnografic şi artistic deosebit. Din punct de vedere muzical, prelucrarea lor subliniază procedee esenţiale în acest gen : fuziunea elementului originar românesc cu ceea ce s-a suprapus ulterior — psaltica bizantină, armonia şi polifonia occidentală etc.

Fără îndoială, activitatea de valorificare în concerte a acestor comori trebuie să fie precedată de o valorificare critică muzicologică. În condiţiile favorabile ale dezvoltării muzicologiei noastre, studiul aprofundat al acestui gen de creaţii corale ar dezvălui valori în care se descifrează sinteza dialectică a trăsăturilor naţionale cu cele universale.

În aceeaşi ordine de idei, cred că ar trebui studiată — desigur, critic — şi o altă latură a creaţiei clasicilor români, latură care explică atît meandrele dezvoltării culturii muzicale româneşti, cît şi izbutirile ei : muzica de cult. Puţine erau reuniunile corale de amatori care ajungeau la nivelul cerut de execuţia unor lucrări de mari proporţii. Majoritatea corurilor de amatori şi a corurilor şcolare cereau piese mici, dinamice, accesibile. În biserici însă, în special în catedralele din oraşele mai mari, funcţionau coruri ai căror membri aveau adesea o mai îndelungată practică şi o mai largă cultură muzicală, putînd deci abordă lucrări mai dificile, mai complexe. Muzica de cult implicînd o sferă de imagini destul de diversă, a fost în măsură să ofere compozitorilor prilejul creării unor piese mai ample, la un nivel tehnic mai avansat, ce puneau totodată şi probleme de stil şi de limbaj mai evoluate.

puncte de vedere

În privinţa stilului muzicii de cult, a armonizării şi polifonizării monodiei psaltice, compozitori importanţi ca Musicescu, Dima, Kiriac sau Teodorescu au adus soluţii diferite, extrem de interesante pentru istoria muzicii noastre. Toţi au făcut uz de o tehnică de limbaj al cărei nivel nu este mai prejos de cel al unor maeştri universali recunoscuţi. Dacă în creaţia laică ei au folosit cu precădere armonizarea unei melodii, adică însoţirea acesteia cu acordurile adecvate, în muzica cu acest caracter, unde au putut conta pe un aparat sonor amplu, pe dirijori şi executanţi mai experimentaţi, ei au dat frîu liber ştiinţei şi, adesea, fanteziei lor, realizînd lucrări de o mare măiestrie. Ele ne pot da indicaţii nu numai asupra rezolvării problemelor impuse de coexistenţa seculară a psalticii bizantine cu cîntecul popular autohton, ci şi asupra influenţelor foarte diferite suferite de compozitorii noştri în epoca de constituire a culturii muzicale profesionale în deceniile următoare. O „Liturghie în la bemol major" de Constantin Baciu, lucrare care a stîrnit, la vremea sa, proteste privind conduita de biserică, fiind considerată prea „lumească" din cauza ostentaţiei accentelor sale emoţionale ne relevă potenţe dramaturgice pe care nici nu le puteam bănui, cunoscînd numai creaţia laică a autorului. Nici „Dorul" de Baciu, nici „A umblat pădurile" de Kiriac, nici „Leleo şi-oi să mor" de Teodorescu, nici „Dor, dorule" de Musicescu — pentru a nu cita decît lucrările cele mai cunoscute ale acestor compozitori — nu ne pot dezvălui capacitatea lor creatoare aşa cum o fac lucrările din categoria în discuţie. Studiul lor aprofundat ar duce la sinteze teoretice foarte interesante, îndeosebi în privinţa urmăririi fenomenului de dezvoltare a culturii muzicale româneşti. La vremea lor, ele au constituit lucrări ascultate periodic şi consecvent de un public numeros, contribuind astfel substanţial la dezvoltarea capacităţii de receptionare şi înţelegere a muzicii. Atitudinea noastră de valorificare nu trebuie să aibă alte criterii de selecţie decît cele cu care operăm atunci cînd înscriem în concerte muzică sacră de Palestrina, Bach, Haendel, Mozart, Haydn...

Pentru o mai completă imagine a dezvoltării muzicale, nu este lipsit de interes a se urmări creaţia unor compozitori mai puţin însemnaţi, unii dintre ei chiar amatori, care — elevi ai unor maeştri — au realizat lucrări ce pot trezi un viu şi întemeiat interes. Cît de interesant ar fi ca, printr-o cercetare atentă, să fie scoase la lumină cîteva dintre creaţiile compozitorilor amatori din diferite regiuni ale ţării, creaţii care, chiar dacă nu sînt pe deplin semnificative pentru istoria muzicii corale, ne pot da, în schimb, o imagine a climatului muzical existent altădată în unele oraşe de provincie — centre intelectuale cu o viaţă spirituală evoluată.

Iată de ce socotim că o cercetare exhaustivă a creaţiei fiecărui clasic al muzicii corale, ca şi cercetarea influenţei acestora asupra unor compozitori mai puţin notorii, dar care au avut un rol însemnat în crearea unor nuclee de activitate muzicală, ar folosi cunoaşterii mai profunde a istoriei muzicii româneşti.

Turneele unor muzicieni români peste hotare

În timp ce muzicieni străini apar pe podiumurile sălilor de concert sau de operă din ţara noastră, artişti români de frunte sînt aplaudaţi în diferite oraşe de peste hotare. Baritonul Nicolae Herlea obţine în Grecia aprecieri entuziaste cu prilejul apariţiei sale în „Bărbierul din Sevilla" la Opera din Atena, alături de artişti italieni şi greci. În acelaşi timp, Ion Voicu se află într-un turneu în Izrael, unde susţine o serie de concerte şi recitaluri. După ce, împreună cu alţi solişti români de operă, a înregistrat succese la Dublin şi Cairo, Zenaida Pally va apărea în „Norma", în două spectacole la Teatrul de Operă din Bari, urmînd ca la începutul lunii viitoare să întreprindă un turneu în Cehoslovacia. Opera din Toulouse îl va avea ca oaspete în mai multe spectacole cu „Othello" pe tenorul Ludovic Spiess, care a obţinut marele premiu la ediţia din 1964 a tradiţionalului concurs internaţional din acest oraş. În Olanda, la Opera din Amsterdam, vor cînta în „Rigoletto", tenorul Ion Piso şi soprana Ileana Cotrubaş.

Cîţiva dirijori români întreprind de asemenea o serie de turnee peste hotare : Iosif Conta va dirija un concert al orchestrei simfonice Lamoureux din Paris, Mircea Basarab, la pupitrul orchestrei simfonice din Haga, va face un turneu de concerte în cîteva oraşe importante ale Olandei, Mihai Brediceanu şi Henryy Selbing vor dirija, primul, „Nunta lui Figaro" şi „Tosca" la Opera din Praga, iar cel de-al doilea, un concert al orchestrei simfonice din Gdansk. Vidov.

Muzica românească a fost reprezentată în această lună peste hotare şi de alţi interpreţi români : soprana Zoe Dragotescu şi basul Nicolae Florei în R. D. Germană, baritonul Dan Iordăchescu în R.F. a Germaniei şi Octav Enigărescu în Belgia, tenorul Cornel Fînăţeanu şi dirijorul George Vintilă în Polonia, soprana Illa Cazacu şi dirijorul Ion Kecenovici în Ungaria, un grup de cîntăreţi de muzică uşoară şi balerini în Iugoslavia.

(Agerpres)

concerte

● Azi, la ora 11, în studioul de concerte al Radioteleviziunii orchestra simfonică a Filarmonicii de stat „George Enescu", avînd la pupitru pe Mircea Cristescu, prezintă Concertul în Fa minor pentru pian şi orchestră de Bach, Concertul în Mi bemol major, K.v. 449 pentru pian şi orchestră de Mozart şi Concertul nr. 2 în Do minor, op. 18, pentru pian şi orchestră de Rachmaninov. Solist : Dmitri Başkirov (U.R.S.S.).

● În sala mică a Palatului, la orele 17 şi 20, au loc concertele orchestrei „Barbu Lăutaru". Dirijor : Ionel Budişteanu. Solişti : Angela Moldovan, Ştefania Rareş, Ana Ispas, Minodora Nemeş, Ion Cristoreanu, Benone Sinulescu, Vlad Dionisie, Damian Luca, Ion Văduva, Damian Cîrlănaru, Mihai Bolozan, Ion Mihăescu.

INGENIOZITATE

(Urmare din pag. I)

Să ne gîndim din vară, unde ni se vor juca copiii iarna. Unde va fi viitorul derdeluş, pîrtia pentru sănii liberă de „obstacole". Altfel va trebui să le dăm dreptate celor cu ţignal, care duminecă trecută trimiteau copiii de la Tonola să se joace între şinele de tramvai ori pe maidanele tot mai puţine.

Alţii s-au gîndit încă de la proiectarea noilor cartiere de locuinţe, unde anume se vor juca copiii pînă la şapte ani, unde va fi locul de joacă al celor mai mărunţi, al puberilor din blocurile de locuinţe. O municipalitate din preajma Parisului, condusă de un primar comunist, a cîştigat acum cîţiva ani într-o întrecere de prestigiu cu alte municipalităţi, realizînd un lucru ce părea derizoriu: locuri special amenajate între blocurile de locuinţe pentru joaca copiilor. Între blocul unu şi doi, bunăoară, leagăne simple şi tarcuri cu nisip pentru cei mai mici. Între blocul doi şi trei — şotroane şi scrînciobe pentru fetiţele şi băieţii de grădiniţă. Între blocurile trei şi patru terenuri de sport, aparate de gimnastică pentru cei mai mari... etc. etc.... Fotbalul celor de doisprezece ani nu mai era o teroare pentru găleţuşca de nisip, nici coşul de baschet pentru piatra din şotron. Simplu Se apelase la ingeniozitate. Şi se obţinuse ceva respectul şi dragostea oamenilor. Şi recunoştinţa celor mici, care, mîine, vor trebui să apeleze la propria lor ingeniozitate pentru a aduce în sufletele celor mai mici ca ei bucuria.

cinema

● **RĂZBOI ŞI PACE** — film pentru ecran panoramic (seria I) : PATRIA — 9; 12; 15; 18; 21.
● **LUMEA MINUNATĂ A FRAŢILOR GRIMM** — cinemascop : REPUBLICA — 8,30; 11; 13,30; 16; 18,45; 21,15, FESTIVAL — 9; 12; 15; 18; 21, MODERN — 10; 12,45; 15,30; 18,15; 21.
● **DIMINEŢILE UNUI BĂIAT CUMINTE** : VICTORIA — 9; 11,15; 13,30; 15,45; 18,15; 20,45, FEROVIAR — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,30; 20,45 (la ambele completarea **Unirea**).
● **MONDO CANE** (ambele serii) : LUCEAFĂRUL — 10; 13,30; 17,30; 21, BUCUREŞTI — 9; 12,30; 16,30; 20, BUCEGI — 9; 12,30; 16; 19,30, MELODIA — 9,15; 12,45; 16,15; 19,45; RAHOVA — 10; 15,30; 19.
● **MAICA IOANA A ÎNGERILOR** : CAPITOL (completare **Sărbătorirea Unirii Principatelor Române**) — 9,30; 12; 15; 17,45; 20,30, EXCELSIOR — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,30; 20,45, FLOREASCA — 9,30; 12,30; 15,15; 18; 20,45.
● **ZORBA GRECUL** : UNION — 10,30; 14,30; 17,30; 20,15, GRIVIŢA — 9,30; 12,15; 15; 17,45; 20,30.
● **PROGRAM PENTRU COPII** : DOINA — 9; 10.
● **OMUL DIN RIO** : DOINA (completare **Sărbătorirea Unirii Principatelor Române**) — 11,30; 13,30; 16; 18,30; 21, COLENTINA (completare **Cicloni, anticicloni, fronturi**) — 15; 17,30; 20, CRÎNGAŞI (completare **Orizont ştiinţific nr. 7**) — 15,30; 18; 20,30.
● **PE URMELE UNUI REPORTAJ — A 6-A SESIUNE A MARII ADUNĂRI NAŢIONALE — CĂLĂREŢUL PE PONEY — JOCUL — ULTIMA TREAPTĂ**: TIMPURI NOI — 9—21 în continuare.
● **GOLGOTA** — cinemascop : GIULEŞTI (completare **Orizont ştiinţific nr. 8**) — 15,30; 18; 20,30.
● **MOŞ GERILĂ** : ÎNFRĂŢIREA ÎNTRE POPOARE (completare **Cicloni, anticicloni, fronturi**) — 10; 12; 14; 16; 18; 20, VITAN (completare **Cantonamentul**) — 11; 15,30; 18; 20,15, PACEA (completare **Căsuţe zburătoare**) — 15,45; 18; 20,15.

tv

8,30 — Ora exactă.

— Cum va fi vremea, astăzi ?

8,32 — Întîlnirea de duminică. Emisiune pentru femei. Din cuprins : Gimnastică — Copiii să facă sport ? Modă ; Moment muzical ; Rubrica „Să fim frumoase" ; Sfaturi despre ultimele luni de sarcină ; Răspuns la scrisori.

9,15 — Emisiunea pentru copii şi tineretul şcolar : „Harap-Alb", prelucrare de C. Vasilescu, după basmul lui Ion Creangă. Interpretează colectivul Teatrului „Victor Ion Popa" din Bîrlad.

11,00 — Emisiunea pentru sate.

12,45 — Concert simfonic.

13,55 — Campionatul european de patinaj viteză. Transmisiune de la Lahti (Finlanda).

14,30 — Închiderea emisiunii de dimineaţă.

17,15 — Campionatul european de patinaj viteză. Transmisiune de la Lahti (Finlanda).

18,00 — Magazin 111.

19,15 — Telejurnalul de seară.

19,30 — Dialog la distanţă. Participă regiunile Argeş şi Suceava. Transmisiune din Bucureşti şi Iaşi.

În încheiere — Telejurnalul de noapte.

teatre

● Teatrul de operă şi balet : **BĂRBIERUL DIN SEVILLA** — 11, **LACUL LEBEDELOR** — 19,30.
● Teatrul de stat de operetă : **SECRETUL LUI MARCO POLO** — 10,30, **LYSISTRATA** — 19,30.
● Teatrul Naţional „I. L. Caragiale" (sala Comedia) : **ÎNŞIR-TE MĂRGĂRITE** — 10, **VEDERE DE PE POD** — 15,30, **REGELE MOARE** — 19,30 (sala Studio) : **O FEMEIE CU BANI** — 10, **DINU PĂTURICĂ** — 15, **ÎNTÎLNIRE CU ÎNGERUL** — 19,30.
● Teatrul de Comedie : **CAPUL DE RĂŢOI** — 10,30, **INSULA** — 20.
● Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra" (sala din B-dul Schitu Măgureanu nr. 1) : **OPERA DE TREI PARALE** — 10. **UN TRAMVAI NUMIT DORINŢĂ** — 15, **JURNALUL UNUI NEBUN** — 20, (sala din str. Al. Sahia nr. 76 A) : **CAZUL OPPENHEIMER**— 10,30; 15, **NU SÎNT TURNUL EIFFEL** — 20.
● Teatrul „C. I. Nottara" (sala Magheru) : **FEMEIA MĂRII** (spectacol prezentat de Teatrul de stat din Constanţa) — 10,30, **O NOAPTE FURTUNOASĂ** — 15,30, **PATIMI** — 19,30, (sala Studio) : **ANTIGONA** şi **MEDEEA** — 10,30, **SONET PENTRU O PĂPUŞĂ** — 16, **ABSENŢA UNUI VIOLONCEL** — 20.
● Teatrul „Barbu Delavrancea" : **VIFORUL** — 10, **INELUL LUI JUPITER** — 20.
● Teatrul Mic : **DOI PE UN BALANSOAR** — 10,30, **SIMPLE COINCIDENŢE** — 15,30, **INCIDENT LA VICHY** — 19,30.
● Teatrul „Ion Creangă" : **NOTA ZERO LA PURTARE** — 10, **MONSTRUL DIN SAMARKAND** — 15.
● Teatrul evreiesc de stat : **ÎNŢELEPŢII DIN HELEM** — 11, **SE CAUTĂ UN GINERE** — 20.
● Studioul Institutului de artă teatrală şi cinematografică „I. L. Caragiale" : **CHIRIŢA ÎN IAŞI ; NĂPASTA** — 10,30; 19,30.
● Teatrul „Ţăndărică" (sala din Calea Victoriei) : **IARMAROCUL PITICULUI CLIP** — 11.
● Teatrul satiric-muzical „C. Tănase" (sala Savoy) : **CU FOTBAL ŞI FĂRĂ FOTBAL** — 19,30, (sala Victoria) : **COLIBRI MUSIC-HALL** — 19,30.
● Ansamblul artistic al Uniunii Generale a Sindicatelor : **MAGISTRALA TINEREŢII** — 20.
● Circul de stat : **SPECTACOL PREZENTAT DE ARTIŞTI DIN R.S. CEHOSLOVACĂ** — 16; 19,30.

cinema

● **GIUSEPPE LA VARŞOVIA** : DACIA (completare **Apa în pericol**) — 9—13,30 în continuare ; 16; 18,30; 21, MUNCA (completare **Oraşul interzis**) — 15,30; 18; 20,30.
● **NEVESTE PERICULOASE** : BUZEŞTI (completare **Mireseţii în pastel**) — 10; 12,30; 15,30; 18; 20,30, LUMINA (completare **Drumul spre succes**) — 8,30; 11; 13,30; 16; 18,30; 21.
● **EL GRECO** — cinemascop : GLORIA (completare **Pe urmele unui reporta**j) — 9,15; 11,30; 13,45; 16; 18,15; 20,30. TOMIS (completare **Pe calea înfloririi patriei socialiste**) — 9; 11,15; 13,30; 16; 18,15; 20,30
● **MINUNATA ANGELICA** — cinemascop : UNIREA (completare **Drumul spre succes**) — 15,30; 18; 20,30.
● **BALADA DIN HEVSURSK** — cinemascop : FLACĂRA (completare **Apa în pericol**) — 15,30; 18; 20,30
● **CARTEA DE LA SAN MICHELE** : ARTA — 9; 11,45; 14,45; 17,45; 20,45, AURORA — 8,30; 10,45; 13; 15,30; 18; 20,30, FLAMURA — 9; 12; 15; 18; 20,30
● **SANJURO** — cinemascop : MIORIŢA (completare **Două oraşe**) — 9; 11,15; 13; 15,45; 18,15; 20,30.
● **CEI ŞAPTE DIN TEBA** — cinemascop : POPULAR (completare **Din pămînt şi foc**) — 10,30; 15,30; 18; 20,45, COTROCENI (completare **Înflorim şi noi cu ţara**) — 15,30; 18; 20,30.
● **TUNELUL** — cinemascop : MOŞILOR (completare **Salut, festival !**) — 15,30; 18; 20,30.
● **RÎDEM CU STAN ŞI BRAN** : VOLGA (completare **Drumul spre succes**) — 9,30; 11,45; 14; 16,15 18,30; 20,45, LIRA (completare **Oraşul interzis**) — 15,30; 18; 20,30.
● **CUMBITE** : PROGRESUL (completare **Vizita conducătorilor de partid şi de stat în regiunea Hunedoara**) — 11,30; 15,30; 18; 20,30.
● **FALSTAFF** : DRUMUL SĂRII — 11; 15,15; 18; 20,30.
● **BARBĂ ROŞIE** (ambele serii) : VIITORUL — 15,30; 19; FERENTARI — 15,30; 19.
● **FEMEILE** — cinemascop : COSMOS (completare **6 000 de ani**) — 15,30; 18; 20,30.

Cronica zilei

PLECAREA DEFINITIVĂ A AMBASADORULUI TURCIEI

Simbătă a părăsit definitiv țara noastră Semsettin Arif Mardin, ambasadorul extraordinar și plenipotențiar al Turciei în Republica Socialistă România.

★

Pianistul sovietic Dmitri Bașkirov a fost solistul concertului orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat „George Enescu", care a avut loc simbătă seara în studioul de concerte al Radioteleviziunii. Artistul oaspete a interpretat concertul în fa minor de Bach, concertul în mi bemol major de Mozart și concertul nr. 2 în do minor de Rachmaninov. Conducerea muzicală a aparținut dirijorului Mircea Cristescu.

(Agerpres)

vremea

Ieri în țară : Vremea s-a răcit în toate regiunile. Cerul a fost variabil, prezentînd înseninări persistente în cursul după-amiezii. S-au semnalat ninsori izolate în Transilvania, Moldova, Muntenia și Dobrogea. Vîntul a suflat potrivit, prezentînd intensificări pînă la tare în Oltenia, Dobrogea, Bărăgan și Moldova. Pe alocuri, în Moldova și Dobrogea, zăpada a fost spulberată. Temperatura aerului la ora 14 oscila între minus 8 grade la Iași, Suceava, Cotnari și Rădăuți și 4 grade la Craiova și Apa Neagră. **În București :** Vremea a fost în general umedă, cu cerul variabil. Vîntul a suflat potrivit. Temperatura maximă a fost de 5 grade.

Timpul probabil pentru zilele de 30, 31 ianuarie și 1 februarie. În țară : După răcirea din prima parte a intervalului, vremea se va încălzi din nou. Cerul va fi variabil, cu înnorări mai accentuate în jumătatea de nord-vest a țării. Vor cădea precipitații locale, mai ales spre sfîrșitul intervalului. Vîntul va sufla potrivit din sectorul vestic. Temperaturile minime vor fi cuprinse între minus 12 și minus 2 grade, mai coborîte la începutul intervalului, iar maximele între minus 6 și plus 4 grade. Ceață locală. **În București :** După răcirea din prima parte a intervalului, vremea se va încălzi ușor. Cerul va fi variabil, favorabil precipitațiilor slabe. Vîntul va sufla potrivit din sectorul vestic. Temperatura ușor variabilă. Ceață dimineața și seara.

Lucrările unor plenare ale Uniunilor Sindicatelor

Din întreprinderile industriei de petrol, chimie și gaz metan

În Capitală a avut loc plenara Comitetului Uniunii Sindicatelor din întreprinderile industriei de petrol, chimie și gaz metan. Au participat ca invitați activiști cu munci de răspundere de la C.C. al P.C.R., de la Consiliul Central al U.G.S.R., membri ai conducerii ministerelor petrolului, industriei chimice, ministerului de construcții pentru industria chimică și rafinării, reprezentanți ai Comitetului de Stat pentru Protecția Muncii, ai unor institute de specialitate, președinți ai sindicatelor și directori din unele unități productive din Capitală și din țară.

Plenara a dezbătut raportul Comitetului Uniunii privind activitatea desfășurată de sindicatele din industria de petrol, chimie și gaz metan pentru îndeplinirea planului pe anul 1966 și sarcinile ce le revin, pe baza hotărîrilor Plenarei C.C. al P.C.R. din 21-23 decembrie 1966, în vederea realizării planului de stat pe anul 1967. Cu acest prilej, a fost adoptat un plan de măsuri avînd ca scop îmbunătățirea activității organelor și organizațiilor sindicale din această ramură. În centrul atenției se află mobilizarea în întrecerea socialistă a tuturor lucrătorilor pentru realizarea și depășirea planului de producție, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, realizarea de economii la prețul de cost și beneficii peste cele planificate. Activitatea sindicatelor din ramură va fi axată în principal pe realizarea sarcinilor privind descoperirea de noi rezerve de țiței și gaze, gospodărirea judicioasă a celor existente, valorificarea superioară a țițeiului și gazelor în procesul prelucrării, lărgirea gamei de produse chimice și îmbunătățirea calității acestora, prin perfecționarea proceselor tehnologice, atingerea parametrilor proiectați la unitățile intrate în funcțiune.

Pe șantierele noilor obiective aflate în construcție, activitatea sindicatelor va urmări realizarea integrală a importantului volum de investiții din industria petrolului și chimiei. Alte măsuri se referă la sarcinile ce revin organelor și organizațiilor sindicale din institutele de proiectări, în ce privește asigurarea la timp a șantierelor cu documentația necesară, precum și la contribuția pe care trebuie să o aducă sindicatele la rentabilizarea și creșterea rentabilității întreprinderilor.

Din unitățile sanitare

Simbătă a avut loc plenara Comitetului Uniunii sindicatelor din unitățile sanitare. La plenară au participat ca invitați activiști cu munci de răspundere la C.C. al P.C.R. și la Consiliul Central al U.G.S.R., acad. Aurel Moga, ministrul sănătății și prevederilor sociale, adjuncți ai ministrului, lucrători din unitățile sanitare, ziariști.

Plenara a dezbătut raportul asupra activității desfășurate de sindicatele din unitățile sanitare și de prevederi sociale pentru îndeplinirea planului de măsuri tehnico-organizatorice ale Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale pe anul 1966, precum și sarcinile ce le revin, pe baza Hotărîrii Plenarei C.C. al P.C.R. din decembrie anul trecut, în înfăptuirea planului pe anul 1967.

În încheierea lucrărilor a luat cuvîntul tovarășul Gheorghe Petrescu, secretar al Consiliului Central al U.G.S.R.

(Agerpres)

SPORT

Campionatele europene de bob

VIENA 28 (Agerpres). — Pe pîrtia de la Igls, în apropiere de Innsbruck, au început simbătă campionatele europene de bob pentru echipajele de 4 persoane. După desfășurarea a două manșe, în fruntea clasamentului se află echipajul României, alcătuit din Panțuru, Hristovici, Maftei și Neagoe, cu timpul de 2'15"21/100. Urmează în clasament echipajele Austriei — 2'15"61/100 și R. F. a Germaniei — 2'17"57/100. Astăzi au loc ultimele două manșe, la sfîrșitul cărora va fi cunoscut echipajul campion al Europei.

Europenele de patinaj viteză

LAHTI 28 (Agerpres). — În orașul finlandez Lahti au început campionatele europene de patinaj viteză. Proba de 500 m a revenit patinatorului sovietic Valeri Kaplan, cronometrat în 41"9/10. Eduard Matusevici (U.R.S.S.) s-a clasat pe locul doi cu 42", urmat de Herbert Hoefl (R.F.G.) — 42"2/10. Olandezul Verkerk a ocupat locul 4 cu 42"4/10.

Turneul zonal de șah

Turneul zonal de șah de la Vrnjacka Banja a continuat cu disputarea partidelor întrerupte. Florin Gheorghiu, care a întrerupt în dezavantaj material la Haman, nu a mai putut salva partida, suferind astfel prima înfrîngere de la începutul turneului. Matanovici a cîștigat la Wacka, iar partidele Jansa—Bobotov și Morlock—Barczay s-au încheiat la egalitate. Clasamentul, după 12 runde : 1. Matanovici 8,5 puncte ; 2. Ivkov — 7,5 (1) puncte ; 3—4. Gheorghiu, Fuchs — 7,5 puncte ; 5—7. Barczay, Kostro, Haman — 7 puncte.

AZI ÎN CAPITALĂ

● DOUĂ CUPLAJE DE FOTBAL: pe stadionul Giulești, începînd de la ora 9,13, se întîlnesc echipele Rapid C.F.R. (fostă Tehnometal) și „9 Mai", iar în continuare va avea loc meciul **Rapid — Progresul;** începînd de la aceeași oră, stadionul Dinamo găzduiește partidele Dinamo Victoria — Dinamo Obor și **Dinamo București — Steaua.** Toate aceste meciuri sînt amicale, cu caracter de pregătire.

● CONCURSUL REPUBLICAN DE ATLETISM ÎN SALĂ REZERVAT JUNIORILOR MICI se desfășoară cu începere de la ora 9 în sala clubului Steaua.

TÎRNOVO — monumente vechi și noi

Călătorul care vine la Veliko Tîrnovo cu trenul și coboară la gara Trapezița trebuie să urce vreo trei sute de trepte pentru a ajunge în inima orașului; iar de aci și pînă în parcul de pe dealul numit „Sfîntul munte" are de suit un număr similar de scări.

Orașul, în care am poposit de curînd, unul din cele mai vechi din Bulgaria, este un vast amfiteatru construit pe un șir de stînci ce mărginesc albia riului Iantra, ale cărui ape se încolăcesc în formă de opt în topografia complicată a locului. Casele îndesate, agățate una de alta, privite „pe verticală" sînt parcă gata să se prăvale peste luciul apei.

Tîrnovo și Iantra sînt create unul pentru altul și nedespărțite ca și istoria localității de aceea a țării întregi — mi-a spus un bătrîn localnic.

Am discutat despre oraș și cu cîțiva arhitecți și ei afirmau că puține așezări în lume oferă asemenea priveliști și decoruri. În unele cronici vechi ale Bulgariei, el este supranumit „regina orașelor", iar marele poet Ivan Vazov, descriindu-i frumusețile, spunea : „Cînd privesc acest imposibil și de necrezut oraș, cred că am în fața mea o vedenie, un vis, o înșelăciune a ochilor".

Numele orașului Tîrnovo — străveche capitală a țării — este strîns legat de lupta seculară a poporului bulgar pentru idealurile libertății, independenței naționale și progresului social. Pe un deal ce mărginește orașul se văd ruinele vechii cetăți Țareveț, înconjurate de ziduri înalte și chibzuit fortificate. Hrisoave amintesc că turcilor le-au trebuit trei luni pentru a cuceri această fortăreață. De cîțiva ani cetatea se reconstituie pentru a deveni muzeu. De numele orașului sînt legate și alte evenimente, mai apropiate de zilele noastre. În clădirea actuală a sfatului popular, în 1878 s-a elaborat prima constituție bulgară. Ceva mai tîrziu, eminentul revoluționar Dimităr Blagoev a elaborat aci importante lucrări de răspîndire a marxismului în Bulgaria și a editat primul ziar de partid, „Rabotnik", a cărui tipografie se păstrează într-o casă-muzeu. La Tîrnovo a avut loc prima întîlnire a delegaților socialiști, care au dezbătut problema creării partidului social-democrat, de la a cărui înființare s-au împlinit anul trecut 75 de ani.

Dar bogăția trecutului, reflectată în atîtea interesante relicve și preveliști, prinsă în cronici și documente colbuite de vreme, este întregită în mod strălucit de noile transformări petrecute la Tîrnovo în anii puterii populare.

Arhitecturii vechi, mina harnicilor constructori îi adaugă un oraș nou, ridicat pe un platou aproape neted, cu blocuri cu mai multe etaje, magazine moderne, așezăminte social-culturale. Pentru cei aproape 40 000 locuitori ai celor „două orașe" s-au construit parcuri, cinematografe, teatre, muzee, școli de toate gradele și, te aici au și făcut bine cunoscută marca fabricii. Am avut la început și reclamații din partea cumpărătorilor — ne spune ing. Rusan Țonev, directorul fabricii ; dar ținînd seama de criticile și de propunerile făcute, ne-am îmbunătățit activitatea și continuăm să facem acest lucru și în prezent. În acest scop a fost creat un grup tehnico-științific alcătuit din oameni cu înaltă calificare, care se preocupă de introducerea noii tehnologii și de alte aspecte legate direct de procesul de producție.

corespondență din R. P. Bulgaria

Din discuțiile avute la această întreprindere cu reprezentanți ai conducerii am aflat că în oraș a început construcția unei noi fabrici pentru producția de televizoare și aparate de radio cu tranzistori. Pentru această lucrare s-au prevăzut investiții în valoare de 17 milioane leva, din care peste 2 milioane sînt destinate ridicării de blocuri pentru locuințe, clădiri administrative și alte unități social-culturale. În cadrul noii întreprinderi vor lucra aproape cinci mii de muncitori, iar producția anuală, în faza finală, va fi de 250 000 televizoare și 380 000 aparate de radio. La o asemenea producție — sînt de părere economiștii — investițiile capitale ar putea fi recuperate în numai trei ani și jumătate.

În cadrul preocupărilor de fiecare zi, autoritățile locale acordă un loc important îngrijirii și restaurării părții vechi a orașului. Cu aproape un an în urmă Consiliul de Miniștri a elaborat o hotărîre privind dezvoltarea orașului Veliko Tîrnovo ca oraș istoric, cultural și turistic. Fondurile necesare, subliniază hotărîrea, se realizează prin contribuția voluntară a cetățenilor țării, întreprinderilor, instituțiilor și diferitelor organizații. Se prevede, totodată, ca jumătate din valoarea mărcilor poștale special dedicate orașului, care se emit între anii 1966—1968, să fie transferată la fondul deja creat sub denumirea „Dezvoltarea lui Veliko Tîrnovo ca oraș istoric, cultural și turistic". A fost creat și un „Comitet al întregului popor" pentru dezvoltarea acestui oraș. Toată această acțiune a fost întîmpinată cu însuflețire în întreaga Bulgarie. Am aflat că pînă în prezent s-au colectat și repartizat la fondul special peste 1,5 milioane leva.

...Seara, de pe înălțimile ce domină orașul, i-am admirat încă o dată frumusețea și luminile reflectate pe luciul Iantrei, al cărei nume îl poartă multe fete din partea locului. Și mi-am reamintit spusele bătrînului : Tîrnovo și Iantra sînt create unul pentru altul și nedespărțite ca și istoria localității de aceea a întregii țări.

C. LINTE

VARȘOVIA

Plan de raionare economică

VARȘOVIA 28 (Agerpres). — La Varșovia a avut loc o ședință a Comitetului Academiei de Științe a R. P. Polone pentru studierea regiunilor în curs de industrializare.

La lucrări a participat Eugeniusz Szyr, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, care a vorbit despre sarcinile științei și despre condițiile și metodele cele mai bune ale construcției industriale care asigură o dezvoltare judicioasă a diferitelor regiuni ale țării.

Raportorul a arătat că pînă în 1985 vor fi construite aproximativ 1 000 de noi mari întreprinderi industriale. În prezent, Comitetul de Stat al Planificării pregătește un plan de raionare economică prevăzînd concentrarea noilor întreprinderi în aproximativ 63 de noi regiuni industriale (cîte 4—5 regiuni în fiecare voievodat). Planul de perspectivă prevede investiții capitale de 5 600 miliarde zloți.

Statistica matematică

(Urmare din pag. I)

— Pe plan mondial, direcțiile principale ale cercetărilor de statistică matematică vizează mai ales raționalizarea organizării activității economice, fie pe ansamblul țării, în vederea asigurării pe perioade cît mai întinse a unui ritm ridicat de dezvoltare, fie prin perfecționarea planificării și organizării unor mari întreprinderi sau concerne ori chiar sectoare particulare ale economiei — rezolvarea unor cerințe ale transportului, aprovizionării tehnico-materiale, întreținerii utilajului, stocaj, planificarea internă a întreprinderilor etc. Desigur, se recurge tot mai frecvent la statistica matematică și în alte sectoare, dar aspectul practic, avantajul economic își spun și aici cuvîntul prioritar. Există țări unde în creșterea producției o mare parte a ponderii revine **factorilor de raționalizare,** în a căror cristalizare are un mare rol statistica matematică. Nu este exagerat să se spună că, împreună cu introducerea tehnicii și tehnologiilor noi, statistica matematică acționează ca o puternică forță de progres.

— În ce stadiu se află cercetarea științifică proprie din acest sector?

— În țara noastră studiile de statistică matematică au deja o anumită tradiție — datorită și contribuției unor specialiști cunoscuți, așa cum sînt academicienii Octav Onicescu și Gheorghe Mihoc — și cunosc o extindere și dezvoltare continuă. Colective de matematicieni, economiști sau statisticieni, cum sînt cele de la Institutul de matematică din București, Institutul de calcul Cluj, Institutul de cercetări economice al Academiei, diversele centre de calcul etc., au inițiat cercetări importante cu aplicații dintre cele mai diverse. Consiliul științific metodologic al Direcției Centrale de Statistică a dezbătut zeci de teme, foarte variate, strîns legate de problemele actualității, iar Centrul de calcul economic și cibernetică economică de pe lîngă I.S.E. se afirmă, în ultimul timp mai ales, prin unele rezultate promițătoare privind soluționarea unor probleme din domeniul transporturilor, al controlului calității producției, raționalizării unor procese tehnologice. Cît privește aplicațiile practice, avantajele acestora, aș menționa un singur exemplu. De pildă, aplicarea rezultatelor statisticii matematice la determinarea sortimentelor de materiale necesare unei întreprinderi pentru îndeplinirea sarcinilor planificate pe o anumită perioadă, cu alte cuvinte corelarea aprovizionării tehnico-materiale cu planul de producție, a permis, în cazul Uzinei de mașini agricole „Semănătoarea", **alegerea soluției optime din nu mai puțin de 2 300 de variante posibile.** Ce a însemnat aceasta se poate vedea din faptul că față de consumul obișnuit de metal al uzinei pentru fabricarea a numai cinci repere, **varianta optimă asigură o economie de 4 benzi de tablă la fiecare lot de 90 foi tablă, o reducere cu 23 la sută a volumului de deșeuri inutilizabile și o economie de 93 la sută la deșeurile utilizabile.**

Și în cadrul Centrului de calcul al Universității București s-a acordat și se acordă o mare atenție abordării unor cercetări de mare eficiență științifică și economică. Cu ajutorul calculatoarelor electronice, specialiștii au efectuat, de pildă, **calculul încovoierilor și tensiunilor de la barajul hidrocentralei de pe Argeș,** iar Centrul de statistică matematică al Academiei a elaborat studii importante privind controlul calității producției, teorii noi etc. Astfel, prin folosirea recentei teorii a firelor de așteptare, se asigură de la început în unele unități de producție **reducerea la minimum a pierderilor și stagnărilor provocate de circularea nerațională sau defectuoasă a fabricatelor în cadrul proceselor de producție.**

— Ce factori ar putea concura la extinderea aplicării statisticii matematice în țara noastră?

— Ca urmare a creșterii interesului general față de aplicațiile matematicii și, implicit, față de rezultatele statisticii matematice, se remarcă o preocupare mai intensă față de aceste probleme și din partea ministerelor, a institutelor de cercetări departamentale. Fără a minimaliza progresele făcute în acest domeniu, trebuie spus totuși că ele sînt departe de a putea fi considerate ca răspunzînd multiplelor cerințe ale vieții social-economice moderne — în bună măsură datorită faptului că o îndelungată perioadă de timp nu li s-a acordat o atenție suficientă. Așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recenta plenară a C.C. al P.C.R. din 21—23 decembrie 1966, **obținerea unor rezultate superioare în producție este condiționată hotărîtor de folosirea mijloacelor moderne de calcul și automatizare, a instrumentelor de analiză extrem de eficiente puse la dispoziție de cele mai noi domenii ale matematicii.**

În ultima vreme au fost organizate o serie de manifestări consacrate aplicării metodelor matematice în producție (așa cum a fost recentul seminar „Metode matematice în organizarea științifică a producției", inițiat de Consiliul național al inginerilor și tehnicienilor și de Societatea de științe matematice, la București, în noiembrie 1966) — cu scopul de a populariza aceste rezultate în rîndurile celor mai diverse categorii de specialiști. Desigur că învățămintele prilejuite participanților de aceste manifestări **nu trebuie să rămînă simple convingeri teoretice, ci trebuie să conducă la folosirea efectivă a metodelor statistico-matematice acolo unde cerințele economiei și producției o impun.**

În privința gradului de aplicare a statisticii matematice am convingerea că un rol nu puțin important îl joacă factorul subiectiv. **Obișnuința, rutina, tradiția își spun nu de puține ori cuvîntul cînd este vorba de a alege între aprecierea empirică — „după ochi" — și o metodă nouă.** Este cunoscut că în mai toate domeniile de activitate se întocmesc statistici felurite, pentru care se cheltuiesc multe eforturi, timp și bani, fără însă ca rezultatele lor să fie prelucrate cu ajutorul metodelor moderne ale statisticii matematice. În același timp, o serie de metode statistico-matematice definitivate de centrul nostru continuă să rămînă nefolosite de întreprinderile care le-ar putea aplica. Este, printre altele, situația metodei de control a calității tranzistoarelor, care, după ce a fost experimentată la uzina „Electronica" cu bune rezultate, nu s-a manifestat un prea mare interes pentru utilizarea ei. De asemenea, o altă metodă de control a calității pieselor de motoare auto, experimentată mai mulți ani la Uzina „Steagul Roșu"-Brașov, a avut aceeași soartă ; după ce a fost folosită un timp a fost dată uitării, în același mod nejustificat.

Dezvoltarea statisticii matematice presupune o mai susținută preocupare pentru **formarea cadrelor de specialiști,** în stare să folosească în producție metodele și soluțiile acesteia. Din acest punct de vedere, ar fi de un real folos dacă în planurile institutelor noastre de învățămînt superior — mai ales cele tehnice — ar fi introduse **cursuri de teoria probabilităților și statistică matematică,** în funcție de profilul fiecărui institut. În același timp, n-ar fi lipsit de interes să se analizeze conținutul unor cursuri de statistică care se predau în momentul de față la institutele de învățămînt superior cu profil economic și agronomic, în vederea fundamentării lor mai temeinice pe baza rezultatelor și orientărilor mai recente, în cadrul cărora statistica matematică ocupă un loc de prim ordin.

După părerea mea, cred că ar fi binevenită profilarea unuia dintre colectivele de statistică matematică, eventual cel de la Institutul de științe economice (Centrul de calcul economic și cibernetică economică) ca **centru metodologic.** Rolul acestuia ar consta în elaborarea, cu sprijinul specialiștilor din producție, a unor metodologii concrete, practice, de aplicare a rezultatelor obținute, precum și în generalizarea acelor metode ce și-au dovedit eficiența. Dată fiind larga aplicabilitate a rezultatelor statisticii matematice, creșterea neîncetată a numărului de soluții și metode pe care aceasta le pune la dispoziția diferitelor sectoare de activitate, s-ar putea înființa chiar unele **școli medii de statistică.**

Vorbeam, mai înainte, despre elementul subiectiv, dar trebuie, totodată, arătat că îmbunătățirea activității din acest domeniu depinde și de **probleme de ordin tehnico-material, respectiv de dotarea colectivelor de statisticieni cu o aparatură corespunzătoare.** Cuprinzînd în aria de investigație un mare număr de fenomene, soluția optimă fiind la rîndul ei rezultatul alegerii dintr-un mare număr de variante, statistica matematică se bazează în activitatea sa pe aparatura modernă de calcul. Fără îndoială, va avea efecte pozitive, pe multiple planuri, orientarea conducerii superioare de partid către dotarea cu calculatoare electronice. Totodată, trebuie menționat că în nu puține întreprinderi există aparatură de calcul care, chiar dacă nu reprezintă „ultimul strigăt" în materie, poate sluji cu destul succes cercetărilor de statistică matematică.

Răspunzînd unor actuale și importante cerințe, statistica matematică se afirmă ca un important instrument de modernizare, de accelerare a progresului științific și economic.

„Triumviratul" regresului

(Urmare din pag. I)

Proiectul „imperiului alb"

Sute de ani tot soiul de aventurieri s-au năpustit aidoma lăcustelor asupra Africii, pentru a-i jefui aurul, fildeșul, ori oamenii. Numai vînătoarea de sclavi a durat patru secole încheiate, timp în care 100 000 000 de africani au fost uciși sau răpiți și puși în lanțuri, pentru a fi duși în Lumea Nouă. Sfîrșitul celui de-al doilea război mondial, victoriile istorice ale revoluțiilor socialiste în Europa răsăriteană și Asia au slăbit considerabil forțele imperialismului, creînd condiții favorabile pentru recucerirea Africii de către africani. Valul mișcării de eliberare, care a cuprins Africa de la Mediterană la Capul Bunei Speranțe și de la Marea Roșie la Insulele Capului Verde, a însemnat prăbușirea rușinosului sistem colonial pe continentul african. Dacă în 1955 pe continent existau doar cinci drapele naționale, astăzi deasupra Africii flutură aproape 40 de steaguri. Dar procesul de lichidare definitivă a colonialismului și neocolonialismului pe continent nu s-a încheiat. Cercurile imperialiste și monopoliste nu se pot împăca cu pierderea fabuloaselor bogății ale Africii.

Un loc deosebit în planurile imperialiste îl ocupă menținerea cu orice preț a ultimelor rămășițe ale colonialismului, ca și a regimurilor rasiste instaurate în sudul continentului african prin voința acestora și cercuri reacționare. După cum se știe, la sud de Ecuator, în una din cele mai bogate regiuni ale Africii, aproape 30 de milioane de africani se află încă în lanțurile colonialismului și rasismului. Pentru perpetuarea acestei situații, cu doi ani în urmă, în Africa australă se vintura ideea creării unui „imperiu alb", a cărui axă urma s-o constituie Republica Sud-Africană, Rhodesia și Portugalia. Acest „triumvirat al regresului", cum a fost denumit de presa africană, avea la bază sprijinirea de către autoritățile sud-africane a dominației portugheze în Angola și Mozambic, R.S.A. furnizînd în acest scop ajutor militar și economic regimului salazarist. În schimb, Portugalia urma să furnizeze Pretoriei mînă de lucru angoleză ieftină pentru minele sud-africane și să permită tranzitul mărfurilor rhodesiene prin cele două colonii. La acea dată se definitivau detaliile planului de proclamare unilaterală a independenței Rhodesiei. Acest act, pregătit cu minuțiozitate, a avut loc, după cum se știe, la 13 noiembrie 1965. El însuși constituie o dovadă a uneltirilor imperialiste cu scopul perpetuării dominației minorității albe asupra poporului zimbabwe. Angola, Mozambicul și Rhodesia trebuiau, conform planului, să creeze un tampon între țara apartheidului și statele africane independente. Rolul „tamponului" : încercarea de stăvilire a mișcării de eliberare din Republica Sud-Africană și teren de imixtiune în treburile interne ale unor țări africane independente. S-a dovedit, de altfel, că Angola constituie un centru al mercenarilor aflați în slujba intereselor monopolurilor ce acționează în Congo. Tot de aici se pun la cale provocările trupelor coloniale portugheze împotriva Zambiei independente. Decedatul prim-ministru sud-african, Verwoerd, preconiza înfăptuirea „imperiului alb" prin crearea unei piețe comune, în care locul principal să-l dețină R.S.A., ca cea mai dezvoltată țară a „axei". Această piață urma să atragă în orbita sa și statele Botswana, Lesotho și Swazilandul.

Varianta fără Portugalia

În ultimele zile presa africană a dezvăluit existența unui alt plan, elaborat, de data aceasta, de către autoritățile rasiste de la Salisbury. Noua variantă a „imperiului alb" exclude Portugalia. Aceasta nu pentru că cercurilor colonialiste portugheze nu le-ar fi pe plac combinația. Cauza este cu totul alta. Potrivit celorlalți doi parteneri, Portugalia s-a dovedit incapabilă să stăvilească mișcarea de eliberare din colonii, și aceasta în ciuda masivului ajutor militar și economic acordat atît de R.S.A., cît și de unele țări din N.A.T.O. Zilnic, trupele coloniale înregistrează pierderi importante. În Mozambic, forțele patriotice, care acționează pe întreg teritoriul țării, controlează trei cincimi din suprafața ei. În regiunile eliberate se înfiripă germenii unei noi vieți. Deschiderea celui de al doilea front în sudul Angolei a însemnat o grea lovitură pentru colonialiști. Succesul deplin al forțelor patriotice, inevitabil pînă la urmă, va avea urmări dintre cele mai nefavorabile pentru rasiști. Situată în mijlocul Africii australe, Rhodesia s-ar vedea dintr-odată lipsită de două importante rețele de comunicații și, pe deasupra, încercuită din trei părți de state independente. Cît despre Africa de sud, ea ar rămîne fără „tamponul" protector și, în condițiile creșterii neîntrerupte a împotrivirii populației față de regimul inuman al apartheidului, soarta rasiștilor ar fi pecetluită.

„Planul Salisbury", adică varianta „imperiului alb" fără Portugalia, urmărește să preîntîmpine deocamdată, sau cel puțin să întîrzie, un asemenea deznodămînt. El prevede, în prima etapă, proclamarea unilaterală a independenței Angoliei și Mozambicului după rețeta rhodesiană, adică acapararea puterii în aceste țări de către grupuri de rasiști.

După cum semnala ziarul elvețian „Neue Zürcher Zeitung", la numai o lună de la proclamarea „independenței" Rhodesiei, în cele două colonii s-a manifestat o recrudescență a „tendințelor separatiste" față de metropolă. Ziarul nota că „separatiștii se gîndesc că o ruptură cu metropola ar putea oferi coloniștilor europeni cele mai bune șanse pentru viitorul lor în Africa, dacă această ruptură va fi însoțită de o colaborare militară și economică cu Republica Sud-Africană și Rhodesia, precum și de o politică de favorizare a capitalului străin". Etapa a doua a planului preconizează crearea unei confederații Angola-Rhodesia-Mozambic, care s-ar întinde de la Atlantic pînă la Oceanul Indian, avînd centrul la Salisbury. În etapa a treia se are în vedere alăturarea Republicii Sud-Africane și a Africii de sud-vest, teritoriu acaparat ilegal de către autoritățile de la Pretoria. Ultima etapă ar însemna lichidarea, prin sufocare economică, a statelor Botswana, Lesotho și a protectoratului englez Swaziland, fiecare din ele fiind încercuit în perimetrul „confederației".

Nimic de zis, proiectul este îndrăznet. Dar fantezist. Popoarele din coloniile portugheze luptă nu pentru a înlocui un tip de colonialism cu altul, ci pentru o libertate reală, pentru dreptul de a-și orîndui destinul în conformitate cu voința și interesele lor.

viața internațională

Conflict între Anglia și Malta

LONDRA 28 (Agerpres). — Relațiile dintre Anglia și Malta se află într-o stare de criză. Primul ministru maltez a informat Londra că „guvernul Maltei consideră că Marea Britanie violează în mod fundamental acordul de apărare între cele două țări și, în consecință, a pierdut orice drepturi, privilegii și facilități ce i-au fost recunoscute în insulă prin acest acord". Conflictul a izbucnit în legătură cu hotărîrea Londrei de a proceda la reducerea la jumătate a cheltuielilor ei militare în Malta, în virtutea politicii ei de economii bugetare. Această hotărîre afectează veniturile statului maltez, în care se află o importantă bază navală britanică și alte instalații militare. Acordul la care se referă guvernul maltez, încheiat după proclamarea independenței insulei în 1964, prevede acordarea de către Marea Britanie a unui ajutor financiar de 51 milioane lire în schimbul facilităților militare. Un comunicat al Ministerului Commonwealthului a negat că reducerea cheltuielilor militare în Malta ar viola acordul încheiat cu guvernul acestei țări.

Simbătă a plecat spre Malta o delegație de cinci deputați reprezentînd partidele laburist, conservator și liberal. Delegația, trimisă la inițiativa Asociației parlamentare a Commonwealthului, va duce convorbiri cu premierul Maltei, George Borg Olivier și cu liderul opoziției, Dom Mintoff, în încercarea de a aplana criza.

Azi alegeri în Japonia

Astăzi au loc alegerile legislative pentru Camera Inferioară a parlamentului japonez. La competiția electorală participă partidele liberal-democrat (de guvernămînt), socialist, comunist, social-democrat și Komeito (reprezentant politic al sectei budiste „Soka Gakkai"). Fotografia înfățișează un miting electoral la Tokio

TEHERAN

Dineu în cinstea tovarășului Gheorghe Rădulescu

TEHERAN 28 (Agerpres). — În seara zilei de 27 ianuarie, primul ministru al Iranului, Amir Abbas Hoveyda, a oferit un dineu în cinstea tovarășului Gheorghe Rădulescu, vicepreședinte al Consiliului de Miniștri al Republicii Socialiste România, care se află în vizită în această țară. Au participat Ali Naghi Alikhani, ministrul economiei, Valentin Vlad, însărcinatul cu afaceri ad-interim al Republicii Socialiste România la Teheran, și alte persoane oficiale.

Președintele Tito a sosit la Moscova

MOSCOVA 28 (Agerpres). — Simbătă dimineața a sosit la Moscova, într-o scurtă vizită neoficială, la invitația C.C. al P.C.U.S., Iosip Broz Tito, președintele Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia și președintele R.S.F.I. La gara Kiev, el a fost întîmpinat de Leonid Brejnev, secretar general al C.C. al P.C.U.S., Alexei Kosighin, președintele Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Kirill Mazurov, membru al Biroului Politic al C.C. al P.C.U.S., Andrei Gromîko, ministrul afacerilor externe al U.R.S.S., și de alte persoane oficiale.

Vizita lui N. Podgornîi la Taranto

TARANTO 28 (Agerpres). — În cadrul vizitei pe care o întreprinde în Italia, Nikolai Podgornîi, președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S., a fost simbătă oaspetele uzinei metalurgice „Italsider" din orașul Taranto. Giorgio Bo, ministrul pentru problemele participării statului în întreprinderi, salutîndu-l pe oaspetele sovietic, a spus, printre altele: „Sîntem bucuroși că contactele dumneavoastră cu Italia muncitoare se încheie prin vizitarea acestei mari întreprinderi din sectorul naționalizat al economiei noastre". Nikolai Podgornîi a declarat: „Noi ne pronunțăm pentru o largă și multilaterală dezvoltare a relațiilor economice cu Italia și credem că în acest domeniu există perspective bune". Referindu-se apoi, în mod concret, la ramura industriei metalurgice, vorbitorul a arătat că un exemplu în acest sens îl constituie acordul încheiat recent cu „Italsidef", pe baza căruia marea uzină italiană va primi minereu de fier sovietic.

Tunisia dorește o dezvoltare fructuoasă a relațiilor cu România

Interviul ministrului de externe H. Bourghiba-jr.

TUNIS 28 (Agerpres). — Simbătă, ministrul afacerilor externe, Habib Bourghiba-junior, a primit pe ziariștii români care vizitează în prezent Tunisia și a răspuns întrebărilor puse de Nicolae Puicea, redactor-șef la Agenția română de presă, și de Cristian Popișteanu, șef de secție la revista „Lumea".

Apreciind ca pozitive relațiile dintre Tunisia și România, Habib Bourghiba-junior a spus: „Relațiile dintre țările noastre, călăuzite de o concepție politică realistă și de respect reciproc, cunosc o dezvoltare atît cantitativă cît și calitativă. Domeniile de colaborare sînt treptat extinse și totodată cunoașterea reciprocă devine mai profundă. Aceasta contribuie la o mai bună înțelegere între noi. Cunoaștem România de mai multă vreme. Dar indeosebi după cucerirea independenței politice de către Tunisia s-au creat posibilitățile unei cunoașteri mai aprofundate, mai ales în acele domenii în care putem dezvolta colaborarea noastră. Țara dv., care se bucură de o independență reală, aduce o contribuție prețioasă la dezvoltarea cooperării între țările lumii. Pacea merită chiar și cel mai scump preț, bineînțeles, în deplin acord cu respectarea demnității naționale. Dezvoltînd colaborarea noastră, nu o facem ca un scop în sine, ci în mod deliberat, pentru a fi folositoare și reciproc avantajoasă țărilor și popoarelor noastre".

Răspunzînd unei întrebări, ministrul de externe a vorbit despre rolul țărilor mici și mijlocii în dezvoltarea cooperării și înțelegerii internaționale, în stabilirea unui climat de pace în lume. În continuare, s-a referit la rolul O.N.U. și la sprijinul pe care aceasta îl poate acorda țărilor mici în lupta lor anticolonialistă și pentru apărarea independenței naționale.

Ministrul tunisian a relevat apoi importanța pe care colaborarea internațională o are pentru țările în curs de dezvoltare, subliniind necesitatea respectării caracteristicilor fiecărei națiuni în procesul de colaborare, al cărui țel suprem trebuie să fie asigurarea condițiilor de pace pentru întreaga lume.

În actualele condiții deosebit de complexe ale relațiilor internaționale — a spus Habib Bourghiba-junior — se relevă mai mult ca oricînd însemnătatea mijloacelor pașnice de reglementare a litigiilor, de abordare cu simț de răspundere, calm și bunăvoință, a cauzelor care dau naștere la tensiune. Trebuie acționat cu toate forțele pentru ca raționa să triumfe în relațiile dintre state. Legea junglei, a subjugării celor slabi, nu mai poate domni.

Abordînd probleme africane actuale, ministrul de externe a insistat asupra necesității eliberării definitive a continentului negru de orice dominație colonială. Acesta este sensul, a menționat el, al luptei teritoriilor care se mai află încă sub statut colonial și care nu pot aștepta ziua independenței cu miinile încrucișate, cît și al eforturilor pe care majoritatea țărilor eliberate le consacră extirpării sechelelor dominației străine. În orientarea sa externă, a spus el, Tunisia promovează o politică corespunzătoare intereselor poporului său, străduindu-se să-și aducă contribuția la soluționarea problemelor specifice țărilor în curs de dezvoltare. În acest context el a menționat unele aspecte ale problemelor ce se pun astăzi țărilor de pe continentul african, lumii arabe și Maghrebului. Tunisia este angajată în momentul de față într-un proces de dezvoltare internă — economic, social și politic — care se poate desfășura numai într-o atmosferă de pace și colaborare reciproc avantajoasă.

În încheierea interviului, ministrul afacerilor externe al Tunisiei a exprimat încă o dată dorința pentru dezvoltarea fructuoasă a relațiilor cu România, pentru lărgirea domeniilor de contacte.

VIETNAMUL DE SUD

Avioane doborîte de patrioți

SAIGON 28 (Agerpres). — După ce în cursul zilei de vineri patru elicoptere militare americane au fost doborîte de elemente ale forțelor patriotice, în cursul unor lupte desfășurate la sud de zona demilitarizată, simbătă dimineață agenția Associated Press a anunțat că în primele ore ale zilei de simbătă alte două elicoptere și un avion de observație american au fost doborîte de patrioți. Aceasta s-a petrecut în timpul ciocnirilor produse între trupele americano-saigoneze și trupe ale Frontului Național de Eliberare, la sud de orașul Hue. Comunicatul comandamentului american menționează că în timpul luptelor desfășurate în noaptea și dimineața de simbătă, în partea nordică a Vietnamului de sud s-au înregistrat pierderi în oameni și arme de ambele părți.

Mesaje de felicitare adresate de U Thant la semnarea Tratatului pentru folosirea spațiului cosmic

NEW YORK 28 (Agerpres). — Cu prilejul semnării Tratatului privind „Principiile care guvernează activitatea statelor în explorarea și folosirea spațiului cosmic, inclusiv a Lunii și a celorlalte corpuri cerești", secretarul general al O.N.U., U Thant, a adresat mesaje de felicitare identice președintelui S.U.A., Lyndon Johnson, președintelui Consiliului de Miniștri al U.R.S.S., Alexei Kosighin, și primului ministru al Angliei, Harold Wilson.

U Thant își exprimă „satisfacția profundă în legătură cu acest eveniment istoric în relațiile internaționale" și bucuria că „O.N.U. a putut contribui considerabil la acest rezultat remarcabil". (Rezoluția prezentată de un grup de 38 de state, printre care și România, care aprobă tratatul, a fost adoptată de Adunarea Generală a O.N.U. la 19 decembrie 1966).

Arătînd că „cucerirea spațiului suscită numeroase probleme noi, deoarece deschide, pe plan militar, perspective înspăimîntătoare și deoarece tehnica spațială are repercusiuni asupra mediului în care trăim", U Thant subliniază necesitatea ca „omul să stăpînească forțele considerabile pe care inteligența sa le-a descoperit și ca aceste forțe să fie folosite în interesul omenirii și întăririi păcii".

U Thant își exprimă încrederea că „tratatul nu numai că va reduce considerabil riscul unui conflict în spațiul cosmic, dar va contribui și la îmbunătățirea colaborării internaționale și a perspectivelor păcii pe planeta noastră". Secretarul general al O.N.U. își exprimă apoi speranța că tratatul va fi urmat de alte măsuri vizînd dezarmarea generală și totală.

Amănunte asupra catastrofei de la Cape Kennedy

CAPE KENNEDY 28 (Agerpres). — Cei trei cosmonauți americani care urmau să efectueze la 21 februarie primul zbor din cadrul programului „Apollo" au murit vineri la Cape Kennedy, în urma unei explozii care s-a produs pe rampa de lansare, în timp ce se proceda la o „repetiție generală" a cabinei spațiale.) Cei trei cosmonauți sînt Virgil Grissom, considerat drept un veteran al spațiului cosmic, deoarece a participat la două zboruri pe bordul cabinelor „Mercury" și „Gemini", Edward White, primul american care a efectuat o „plimbare" în spațiul cosmic, și Roger Chaffee.*

Un comunicat dat publicității de N.A.S.A. (Administrația națională pentru problemele aeronauticii și cercetarea spațiului cosmic) arată că incendiul s-a produs în momentul cînd cosmonauții se găseau în cabină. Explozia a avut loc în partea principală a cabinei, care se găsea la 66,44 metri de la sol, în vîrful rachetei „Saturn 1—B". Această parte conținea motorul și aparatura de climatizare și de distribuire a oxigenului. Cabina a fost înconjurată imediat de fum, cei trei cosmonauți fiind probabil asfixiați și arși de vii.

Știrea morții tragice a celor trei cosmonauți americani a provocat o vie emoție în Statele Unite.

Simbătă dimineața, într-o conferință de presă, directorul programului „Apollo" a anunțat că unul dintre cei trei cosmonauți a semnalat de la bordul cabinei apariția unui incendiu. Primele indicații arată că acest incendiu n-a durat decît cîteva secunde, consumînd oxigenul din cabină și provocînd moartea instantanee a cosmonauților. Cabina a fost deschisă la 5 minute după primirea acestui semnal. Pînă în prezent, specialiștii de la Cape Kennedy nu sînt încă în măsură să indice cauzele care au provocat accidentul.

*) Cei trei cosmonauți urmau să efectueze un zbor între 10 și 14 zile în spațiu.

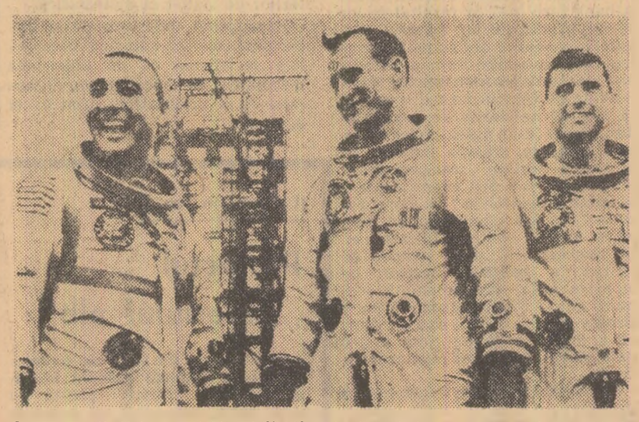

Cosmonauții Grissom, White și Chaffee înainte de intrarea în cabina spațială

O carte despre reformele din Iran

TEHERAN (Agerpres). Cu prilejul celei de-a 5-a aniversări a lansării, de către șahul Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, a unui amplu program de reforme, la 26 ianuarie a fost pusă în vînzare în capitala iraniană, în tiraj de masă, cartea „Revoluția Albă", scrisă de șahinșah, care cuprinde explicarea acestor reforme. Programul prevede, între altele, o largă reformă agrară și o importantă campanie de alfabetizare.

Delegația sfaturilor populare în R.F.G.

BONN 28 (Agerpres). — În cadrul vizitei în Republica Federală a Germaniei, delegația președinților sfaturilor populare ale orașelor București, Brașov, Ploiești și Timișoara, condusă de Ion Cosma, președintele Comitetului executiv al Sfatului popular al orașului București, s-a întîlnit cu primarii orașelor Frankfurt pe Main, Bonn, Kronberg, Köln și Essen. Delegația a vizitat numeroase întreprinderi industriale și instituții de interes comunal, cartiere de locuințe și șantiere de construcții. La Bonn, delegația a purtat discuții la Ministerul Afacerilor Interne, Secția de politică comunală. Presa, radioul și televiziunea din R.F.G., în special presa locală din orașele vizitate, au relatat zilnic despre desfășurarea vizitei delegației române. În continuare, aceasta vizitează Hanovra și Göttingen.

MERS ÎN GOL

„Runda Kennedy" se află din nou într-un moment critic. Faza finală a negocierilor, care urma să înceapă la 16 ianuarie, a fost amînată sine die. „În actuala situație — declara zilele trecute Eric White, directorul general al G.A.T.T. (Acordul general asupra tarifelor și comerțului) — tratativele între tehnicieni nu mai pot fi eficiente. Se impun importante hotărîri de ordin politic". De altfel, s-a proiectat o reuniune a miniștrilor țărilor participante, care ar putea să aibă loc în luna aprilie.

Tratativele cunoscute sub numele de „runda Kennedy" au debutat în mai 1964, la Geneva, și au ca obiect propunerea americană privind reducerea liniară cu 50 la sută a tarifelor vamale în comerțul dintre membrii G.A.T.T., precum și încheierea unor acorduri internaționale asupra mai multor produse agricole. Pînă acum nu s-a ajuns la nici un rezultat concret. Datorită diferențelor însemnate între nivelurile tarifelor vamale ale țărilor participante a început o luptă îndîrjită în vederea sustragerii de la negocieri a unui număr însemnat de produse industriale. Totuși, s-a stabilit că țările industrializate sînt dispuse să reducă cu 50 la sută taxele vamale la trei pătrimi din volumul total al schimburilor lor. Dar dacă partenerii s-au declarat de acord în principiu, atunci cînd a fost vorba de transpunerea în fapt a acestei înțelegeri, ei au amînat tratativele.

Referindu-se la impasul „rundei Kennedy", directorul general al G.A.T.T., White, a ținut să precizeze că există o perfectă interdependență între negocierile asupra tarifelor la produsele industriale și tratativele în problemele agricole. Or, se știe că statele exportatoare de cereale, în primul rînd S.U.A., Canada și Argentina, se află pe poziții diametral opuse țărilor membre ale Pieței comune. Dacă S.U.A. vor să impună o formulă care să le asigure debușeul pe piețele externe, „cei șase" se declară în favoarea unor măsuri protecționiste. Delegația C.E.E. la „runda Kennedy" a opus cererii S.U.A. de a se reduce la jumătate tarifele vamale și celelalte taxe la importurile agrare, pretenția de a se discuta în acest caz și despre diversele subvenții acordate la produsele agrare, care, precum se știe, pot apăra de concurența străină pe propriii agricultori tot atît de bine ca și tarifele vamale.

S-ar putea înțelege din cele arătate mai sus că imobilismul „rundei Kennedy" se datorește unor „defecțiuni" tehnice, unor neînțelegeri în probleme de strictă specialitate. De culoarele sediului G.A.T.T., ca și în presa vest-europeană, se vorbește însă mai mult de cauze de ordin politic. Privite prin optica comentatorului ziarului „Le Monde", tratativele tarifare de la Geneva reprezintă una din principalele piese ale „marelui plan" politic, inițiat de fostul președinte Kennedy, privind formarea unei așa-numite comunități atlantice, în care S.U.A. să-și mențină rolul dominant. Dar, așa cum se știe, președintele de Gaulle a opus „marelui plan" ideea unei „Europe a patriilor". „Perspectiva unei noi dezvoltări a schimburilor între cele două țărmuri ale Atlanticului, scrie ziarul „Le Monde", ar apărea de fapt ca o victorie a S.U.A. asupra voinței unor europeni de a clădi pentru Europa un viitor separat de cel al noului continent".

Dacă motivele sînt de natură politică, e greu de întrevăzut o relansare a „rundei Kennedy". Însuși directorul general al G.A.T.T. — se pare că din același motiv — a declarat ziariștilor că păstrează doar un „optimism moderat" față de rezultatele proiectatei conferințe ministeriale din aprilie.

Gh. CERCELESCU

Confruntarea dintre Irak și I.P.C.

Înfruntarea dintre compania „Iraq Petroleum" și guvernul irakian pare să fi intrat în faza acțiunilor decisive. La 20 ianuarie, Irakul a adresat companiei un ultimatum prin care îi cerea ca în decurs de o săptămînă să reglementeze diferendul său cu Siria și să înceapă pomparea petrolului irakian în conductele ce-l duc spre Mediterana. Ultimatumul a expirat în cursul zilei de vineri, fără însă ca I.P.C. să fi îndeplinit condițiile ce i-au fost puse. Postul de radio Bagdad a anunțat ieri că dată fiind situația creată, Irakul va lua imediat o hotărîre în această problemă. Radioul n-a dat nici o precizare cu privire la măsurile ce vor fi adoptate, dar presa irakiană, diferiți reprezentanți ai opiniei publice din Bagdad, care în ultimele zile și-au afirmat protestul față de manevrele companiei, sînt de părere că riposta ar trebui să fie categorică, mergînd pînă la naționalizarea bunurilor companiei. Recent, în Irak au avut loc manifestații populare în sprijinul acestui deziderat.

Cum s-a ajuns la această situație? După cum se știe, „Iraq Petroleum Company", ale cărei conducte străbat teritoriul Siriei și Libanului, atingînd porturile mediteraneene Banias și Tripoli, a intrat într-un conflict acut cu statul sirian. Anul trecut, Siria a cerut sporirea redevențelor ce i se cuvin și achitarea tuturor sumelor de care a fost frustrată datorită unor „calcule eronate". Ea a procedat la confiscarea bunurilor companiei atunci cînd aceasta a respins propunerile și și-a exprimat intenția de a continua „bătălia petrolului" pînă la satisfacerea cererilor sale legitime. Drept răspuns, I.P.C. a sistat pomparea petrolului irakian.

Această măsură a avut drept scop exercitarea de presiuni asupra Damascului pentru a-l obliga să dea înapoi; dar rezultatele n-au fost cele scontate. Guvernul Siriei a rămas ferm pe poziție. Irakul și Libanul i s-au alăturat, cerînd, la rîndul lor, respectarea drepturilor ce le au de pe urma exploatării petrolului. O deosebită amploare a luat mișcarea de protest împotriva companiei la Bagdad și în alte regiuni irakiene. Indignarea opiniei publice este determinată de faptul că refuzul companiei de a continua pomparea petrolului irakian amenință să afecteze grav economia țării, a cărei principală sursă de venituri o constituie vînzarea petrolului. Nemulțumirea a crescut și mai mult după 10 ianuarie — data reluării tratativelor dintre I.P.C. și guvernul irakian, cînd a devenit și mai clar că compania refuză să satisfacă cerințele Irakului, prezentînd propuneri lipsite de seriozitate. „I.P.C. — scria zilele trecute ziarul irakian „Saout al Arab" — dovedește astfel că intenționează să amîne rezolvarea conflictului, sperînd să forțeze guvernul irakian să adopte o atitudine care ar fi defavorabilă acestuia".

Intenția companiei de a nu satisface cererile țărilor arabe direct interesate reiese din faptul că multe dintre propunerile făcute încercau să creeze disensiuni între Siria și Irak. Guvernul irakian a respins însă aceste manevre. La 20 ianuarie el a întrerupt tratativele cu conducătorii I.P.C., denunțînd compania că „vrea să facă Irakul o parte în cauză în conflictul cu privire la redevențele cerute de către Siria". Pe de altă parte, din declarațiile conducătorilor irakieni se desprinde dorința de a ajunge la o reglementare a conflictului petrolului potrivit intereselor tuturor țărilor interesate. Într-un interviu acordat corespondentului agenției Reuter, președintele Irakului, Aref, a respins ideea de a se construi o nouă conductă pentru exploatarea petrolului irakian prin portul Basra din Golful Persic, ocolind astfel teritoriul sirian. Construirea unei asemenea conducte, a declarat el, nu ar fi rentabilă și n-ar constitui o soluție adecvată pentru restabilirea exportului de petrol irakian, blocat în prezent ca urmare a conflictului dintre „Iraq Petroleum Company" și Siria.

Nicolae N. LUPUN

ATENA. Ambasada României a donat Bibliotecii municipale din Patras 120 de volume de literatură tehnică, arhitectură și albume cu reproduceri după lucrările pictorilor români clasici și contemporani. Oficialitățile locale au mulțumit pentru darul făcut și pentru participarea țării noastre la prima expoziție internațională a cărții din Patras. La cinematograful „Asti" din Atena a avut loc săptămîna filmelor realizate de Ion Popescu-Gopo. Au fost prezentate șapte scurt-metraje, reluate și de cinematecа Greciei, în sala cinematografului „Ambasador". Filmele au fost deosebit de apreciate de public.

PRAGA. 53 din cei 400 de participanți la întîlnirea pe țară a reprezentanților tineretului din agricultura R. S. Cehoslovace au fost primiți de președintele R. S. Cehoslovace, Antonin Novotny, care a arătat, printre altele, că este necesar ca agricultura să fie ridicată la nivelul industriei — ceea ce înseamnă, înainte de toate, ridicarea nivelului tehnic al întregii agriculturi, pregătirea cadrelor de specialitate și sporirea contribuției științei la dezvoltarea producției agricole.

MOSCOVA. Ambasadorului Japoniei i-a fost înmînată o declarație a guvernului sovietic, care amintește unele fapte ce dovedesc „o lărgire a participării, de un fel deosebit, a Japoniei la acțiunile agresive ale Statelor Unite în Vietnam". Declarația exprimă speranța că guvernul japonez va lua măsuri pentru încetarea acestor acțiuni.

BUDAPESTA. Simbătă s-a încheiat sesiunea Adunării de Stat a R. P. Ungare. A fost adoptat în unanimitate bugetul de stat pe acest an, care prevede o creștere a venitului național de 3,5—4 la sută, față de anul trecut. Producția industrială va crește cu 4—6 la sută, producția agricolă cu 2—3 la sută. A luat cuvîntul, în afara ordinii de zi, János Kádár, prim-secretar al C.C. al P.M.S.U., care a vorbit despre însemnătatea alegerilor de deputați în Adunarea de Stat și organele locale ale puterii de stat.

La apelul consiliilor muncitorești și asociațiilor sindicale din centura industrială a Madridului, vineri după-amiază cîteva mii de muncitori au organizat pe străzile capitalei Spaniei un marș pașnic în sprijinul revendicărilor lor. Circa 1 500 de studenți s-au alăturat demonstranților, care au fost împrăștiați de importante forțe polițienești

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: București, Piața „Scînteii". Tel. 17 60 10, 17 60 20. Abonamentele se fac la oficiile poștale, factorii poștali și difuzorii voluntari din întreprinderi și instituții. Tiparul Combinatul Poligrafic Casa Scînteii